

Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту

Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему

**«Формування та використання інвестиційних ресурсів
на підприємстві (на матеріалах ТОВ СК «Джон Дір Технології»)»**

Виконала: здобувач першого рівня вищої
освіти, групи 401-ЕП

Спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»

Кулябка А.А.

Керівник: Міняйленко І.В.

Рецензент: Кречотень І.М.

Полтава – 2021 р.

Консультанти:

з кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
(охорони праці)

02.06 2021 р. В.В. Биба

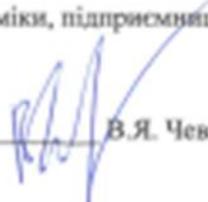
Здобувач 22.06 2021 р. А.А. Кулябка

Керівник роботи 11.06 2021 р. І.В. Міняйленко

Нормоконтроль 02.06 2021 р. І.В. Міняйленко

Допустити до захисту:

Завідувачка кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

23.06 2021 р. В.Я. Чевганова

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(повне найменування вищого навчального закладу)

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту

Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

ступінь вищої освіти «бакалавр»

Напрямок підготовки _____

(шифр і назва)

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки, підприємництва
та маркетингу

[Підпис] В.Я. Чевганова

“ 3 ” _____ 2021 року

ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА

Кулябка Анастасія Анатоліївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Ефективність формування і використання інвестиційних ресурсів на підприємстві (на матеріалах ТОВ «СК Джон Дір Технології»)

керівник роботи Міняйленко І.В., к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від “ 03 ” 03 2021 року № 158 фз

2. Строк подання здобувачем роботи 14.06.2021 р.

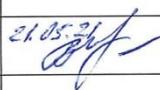
3. Вихідні дані до роботи Законодавство України, навчальна, наукова, довідкова та методична література, фахові періодичні видання, інформаційні ресурси, установчі документи підприємства, фінансова, оперативна та статистична звітність підприємства

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи бакалавра (перелік питань, які потрібно розробити) Розділ 1. Теоретичні основи інвестиційних ресурсів підприємства як предмет економічного дослідження; Розділ 2. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «СК Джон Дір Технології»; Розділ 3. Основні шляхи підвищення рівня інвестиційних ресурсів на підприємстві в сучасних умовах.

5. Перелік графічного матеріалу:

Ілюстративний матеріал у кількості 24 аркушів представлений у Додатку Г

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Охорона праці	Биба В.В., к.т.н., доцент	 21.05.21	 21.05.21

7. Дата видачі завдання 26.04.2021 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретична частина	26/04–09/05	30%
2	Аналітична частина	10/05–23/05	60%
3	Проектна частина	24/05–06/06	88%
4	Виготовлення ілюстративного матеріалу, перевірка на плагіат	07/06–13/06	95%
5	Рецензування та підготовка до захисту	14/06–20/06	100%
6	Захист випускної роботи бакалавра	22/06–27/06	+

Здобувач

(підпис)Кулябка А.А.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)Міняйленко І.В.
(прізвище та ініціали)

Примітки:

37. Форму призначено для видачі завдання студенту на виконання дипломного проекту (роботи) і контролю за ходом роботи з боку кафедри (циклової комісії) і декана факультету (завідувача відділення).
38. Розробляється керівником дипломного проекту (роботи). Видається кафедрою (цикловою комісією).
39. Формат бланка А4 (210 × 297 мм), 2 сторінки.

РЕФЕРАТ

Кулябка А.А. Ефективність формування і використання інвестиційних ресурсів на підприємстві (на матеріалах ТОВ СК «Джон Дір Технології»). Випускна кваліфікаційна робота на здобуття кваліфікації бакалавр за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». - Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2021.

Робота містить 107 сторінок, 16 таблиць, 17 рисунків, 70 найменувань використаних джерел, 4 додатки.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційні ресурси, формування, використання, показники.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність ТОВ СК «Джон Дір Технології».

Мета роботи: підвищення ефективності формування та використання інвестиційних ресурсів на підприємстві.

У роботі досліджено особливості формування інвестиційних ресурсів, розглянуто їх види за різними класифікаційними ознаками, розроблено методичний підхід щодо оцінювання ефективності використання інвестиційних ресурсів, проаналізовано стан та перспективи розвитку сільськогосподарської галузі, визначено основні економічні та фінансові показники діяльності ТОВ «СК Джон Дір Технології», оцінено стан інвестиційних ресурсів та розроблено шляхи підвищення ефективності їх формування та використання.

Запропоновані заходи щодо підвищення ефективності формування та використання інвестиційних ресурсів рекомендовані до впровадження на ТОВ «СК Джон Дір Технології».

ABSTRACT

Kuliabka A.A. Efficiency of formation and use of investment resources at the enterprise (on materials of LLC JSC "John Deere Technologies"). Qualification work of the applicant of the first level of higher education of specialty 076 "Entrepreneurship, trade and exchange activity". - Poltava: Poltava National Technical University named after Yuri Kondratyuk, 2021.

The work contains 107 page, 16 table, 17 figures, 70 names of used sources, 4 applications.

Key words: investments, investment resources, formation, use, indicators.

The object of research is the economic activity of John Deere Technologies LLC.

Purpose: to increase the efficiency of formation and use of investment resources at the enterprise. The paper presents an analysis of the state and prospects of development of the agricultural sector, analyzes the main economic and financial performance of LLC "IC John Deere Technologies". A methodological approach to assessing the efficiency of investment resources has been developed.

Measures to increase the efficiency of formation and use of investment resources at LLC "John Deere Technologies" are proposed. The results obtained during the final qualification work of the bachelor can be used in the practical activities of LLC "SC John Deere Technologies", and will help increase the efficiency of their use.

ЗМІСТ

Вступ.....	8
Розділ 1. Теоретичні основи інвестиційних ресурсів підприємства як предмет економічного дослідження.....	11
1.1. Сутність, функції та роль інвестиційних ресурсів в діяльності підприємства.....	11
1.2. Джерела формування та використання інвестиційних ресурсів	19
1.3. Методика управління інвестиційними ресурсами.....	27
Розділ 2. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «СК Джон Дір Технології».....	40
2.1. Стан, проблеми та перспективи розвитку сільськогосподарської галузі України.....	40
2.2. Організаційно-правові основи діяльності товариства.....	45
2.3. Аналіз основних економічних і фінансових показників діяльності товариства.....	49
2.4. Стан охорони праці на товаристві.....	61
Розділ 3. Основні шляхи підвищення рівня інвестиційних ресурсів на підприємстві в сучасних умовах.....	72
3.1. Оцінка впливу інвестиційних ресурсів на діяльність товариства.....	72
3.2. Напрями підвищення ефективності формування та використання інвестиційних ресурсів діяльності підприємства.....	78
3.3. Заходи щодо підвищення рівня інвестиційних ресурсів товариства.....	84
Висновки та пропозиції.....	97
Глосарій.....	99
Список використаних джерел.....	104

Додаток А. Фінансова та статистична звітність за 2018

Додаток Б. Фінансова та статистична звітність за 2019

Додаток В. Фінансова та статистична звітність за 2020

Додаток Г. Ілюстративний матеріал

ВСТУП

Особливе значення для підприємства, які здійснюють постійний пошук нових раціональних шляхів розвитку бізнесу, набувають проблеми ефективності формування і використання інвестиційних ресурсів. Це пов'язано з тим, що інвестиції пов'язані з функціонування та розвитком підприємства, а від того, наскільки правильно організоване управління інвестиційною діяльністю підприємства залежить ефективність його виробничо-фінансової діяльності [40].

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що в Україні останнім часом надзвичайно гострою залишається проблема активізації інвестиційної діяльності, адже структурна перебудова економіки, її реформування потребують значних обсягів інвестиційних ресурсів. У сучасних умовах актуальність подальшого дослідження проблеми регулювання ефективності залучення і використання інвестицій значно зросла. Це пояснюється зміною загальних соціально-економічних умов, незадовільним станом інвестиційної діяльності в економіці й окремих її ланках - підприємствах, необхідністю більш ефективного використання існуючого виробничого потенціалу. У зв'язку з цим виникає необхідність вирішення теоретичних і методологічних питань, які стосуються механізмів управління інвестиційною діяльністю та впровадження пропозицій щодо оптимізації структури інвестиційних ресурсів на окремо взятому підприємстві.

Слід зазначити, що питання ефективного регулювання інвестиційної діяльності освітлені в наукових працях Т.В. Майорова, Н.Г. Гулько, І.А. Бланк, В.М. Хобта, А.А. Пересада, В.М. Просяник, О.О. Удалих, В.М. Гриньова, І.П. Мойсеєнко, О.О. Гетьман, М.М. Туріянська, Ю.М. Воробьов, Л.М. Борщ, А.В. Череп, С.Ф. Покропивний, Ж.В. Поплавська.

Недостатній рівень дослідження цих положень, їхня актуальність, теоретичне і практичне значення обумовили доцільність подальшого дослідження.

Метою даної роботи є дослідження теоретико-методичних та практичних засад залучення і використання інвестиційних ресурсів на ТОВ СК «Джон Дір Технології», формування стратегічних заходів щодо підвищення ефективності інвестиційних процесів на підприємстві відповідно наявних резервів їх приросту.

Відповідно зазначеної цілі були встановлені та вирішені такі завдання:

- дослідження теоретико-методологічних основ залучення і використання інвестиційних ресурсів на підприємствах;
- аналіз економіко-фінансового стану досліджуваного підприємства;
- оцінювання динаміки, структури та напрямів використання інвестиційних ресурсів ТОВ СК «Джон Дір Технології»;
- формування стратегічних заходів щодо підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів.

Об'єктом дослідження є визначення ефективності інвестиційних ресурсів на ТОВ «СК Джон Дір Технології». Предметом дослідження є організаційно-економічні аспекти залучення та ефективності їх використання за видами.

Для досягнення поставленої мети в роботі застосовувалися такі методи і підходи: методи теоретичного узагальнення і порівняння; статистичний і графічний аналіз; кореляційно-регресивний аналіз. [52]

Як статистична й інформаційна бази використані законодавчі і нормативні документи з економічних питань, офіційні статистичні матеріали, звітно-статистичні дані підприємства що аналізувалося.

Наукова новизна отриманих результатів складається в тому, що розроблено заходи, які сприяють активізації інвестиційної діяльності підприємства, а також підвищують рівень ефективності залучення та використання інвестиційних ресурсів.

Практичне значення результатів дослідження спрямоване на удосконалення формування і використання інвестиційних ресурсів підприємства.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВІ ЯК ПРЕДМЕТ ЕКОНОМІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Сутність, функції та роль інвестиційних ресурсів в діяльності підприємства

Загалом під інвестиціями розуміють реалізацію економічних проектів у поточному періоді з розрахунком на отримання доходу в майбутньому.

Сучасні ринкові умови господарської діяльності передбачають необхідність постійного пошуку можливостей для подальшого розвитку та вдосконалення існуючої економічної системи на макро- та мікрорівні. Досягнення цього завдання неможливе без інвестиційної діяльності, невід'ємною частиною якої є пошук та залучення інвестиційних ресурсів.

Вихідним пунктом у розумінні сутності інвестиційних ресурсів є дослідження сутності категорії «ресурси». Серед широкого діапазону властивостей цієї категорії є такі, що визначаються як:

- все, що людина (фізична особа) та організація (юридична особа) повинні задовольнити своїми потребами, потребами суб'єктів внутрішнього та зовнішнього середовища для досягнення певної мети;
- матеріальні активи, запаси, цінності, активи, які можуть бути використані за потреби;
- той, який готовий до використання або може бути оброблений для потреб;
- сукупність природних та матеріальних ресурсів;
- активи, запаси, ресурси.

Для того, щоб визначити види ресурсів, які можуть бути включені в інвестиційну діяльність, необхідно визначити співвідношення між інвестиційними ресурсами у вигляді схеми трансформації ресурсів за видами, рисунок 1.1. Це означає, що під впливом інтенсифікації інвестиційних процесів на підприємстві наявні ресурси, а саме природні, фінансові, матеріальні, нематеріальні та трудові ресурси, можуть бути перетворені в інвестиційні ресурси, щоб їх можна було інвестувати в об'єкти підприємницької діяльності.

Рисунок 1.1 Трансформація ресурсів за видами в інвестиційні ресурси

Суть категорії «джерела інвестицій» досі не має спільного визначення, як у працях вітчизняних, так і в працях вчених з інших країн, в українському

законодавстві відсутнє тлумачення цього поняття. Основні підходи до пояснення сутності джерел інвестицій у наукових дослідженнях вітчизняних та зарубіжних вчених наведені в таблиці. 1.1. - 1.2.

Таблиця 1.1 Основні підходи до визначення сутності поняття «інвестиційні ресурси» в сучасних вітчизняних наукових дослідженнях

Автори	Сутність інвестиційних ресурсів
Т.В. Майорова	Ресурси, залучені підприємством на інвестиційному ринку, додаються до тих, що підприємство має у своєму розпорядженні, утворюють його сукупні інвестиційні ресурси [21].
Н.Г. Гулько	Інвестиційні ресурси виділяють два типи фінансування інвестицій: внутрішнє (самофінансування) та зовнішнє [6].
І.А. Бланк	Всі форми капіталу, що залучає підприємство для здійснення вкладень в об'єкти реального і фінансового інвестування [8, с. 467].
В.М. Хобта	Різноманітні форми капіталу в грошовій, фінансовій, матеріально-речовинній та нематеріальній формі [13, с.126].
А.А. Пересада	Освоєння інвестиційних ресурсів здійснюється двома шляхами: через фінансування інвестицій або через придбання капітальних активів. І в тому, і в іншому випадку інвестиційний процес проходить стадію капіталізації [19].
В.М. Просяник	Різні види ресурсів, а саме фінансові, природні, трудові, капітальні, які потрібні для рішення тих чи інших задач [3].
О.О. Удалих	Сутність фінансових ресурсів, які формуються підприємством для вирішення проблем, пов'язаних із процесами проектування, будівництва, розвитку суб'єктів господарювання, тобто забезпечують фінансування інвестиційної діяльності [16].
В.М. Гриньова	Всі види грошових чи інших активів, залучених для здійснення вкладень в об'єкти інвестування [15].
І.П. Мойсеєнко	Загальну вартість засобів у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, інвестованих у формування його активів (виражає інвестиційні ресурси в понятті капітал).
О.О. Гетьман	Всі види майнових та інтелектуальних цінностей (у вартісному виразі), які потрібно вкласти в об'єкти підприємницької та іншої діяльності [10].

Продовження таблиці 1.1

М.М. Туріянська	Цілісний об'єкт, що охоплює з одного боку, запаси, кошти, джерела трудові ресурси, з іншого боку - економічні, політичні, соціальні, правові, інформаційні, гуманітарні ресурси, які є ресурсами супроводу і в різних умовах здатні підвищити, або знизити ефективність застосування перших та спрямувати на зростання [12].
Ю.М. Воробьов	Всі види економічних ресурсів, що залучаються з метою вкладення в об'єкти інвестування [21, с. 274].
Л.М. Борщ	Всі види грошових та інших активів, які вкладаються в об'єкти інвестування.
А.В. Череп	Грошові засоби та виражені у грошовому еквіваленті інші інвестиції, матеріальні та нематеріальні активи, кредити, векселі видані, права на використання [18].
С.Ф. Покропивний	Довгострокові вкладення капіталу у підприємницьку діяльність для одержання прибутку [17].
Ж.В. Поплавська	Всі види економічних ресурсів, що залучаються з метою вкладання в об'єкти інвестування [22, с. 73].

Автори О. О. Успішного та В. М. Гриньов назвали «інвестиційні ресурси» частиною фінансових ресурсів для здійснення інвестиційної діяльності компанії. Цей підхід є прийнятним для вирішення питання фінансування окремих бізнес-ідей чи інвестиційної діяльності загалом, оскільки придбання таких видів інвестиційних ресурсів, як робоча сила, природний капітал, вимагає певних обсягів фінансових ресурсів.[34]

Таблиця 1.2 - Основні підходи до сутності інвестиційних ресурсів в сучасних іноземних наукових дослідженнях.

Автори	Сутність інвестиційних ресурсів
Д.Е. Старик	Кошти у матеріальних та інтелектуальних цінностях, що вкладаються у виробничу, підприємницьку та іншу діяльність з метою отримання чистої вигоди у майбутньому [8].
В.В. Бочаров	Всі види майна та інтелектуальних цінностей [15, с.9].
В.С. Бард	Цінності, що вкладаються в проекти з метою приросту багатства в тому чи іншому вигляді від матеріально-речових до грошових [3].

Продовження таблиці 1.2

Н.Л. Маренков	Сукупність матеріальних, трудових та фінансових ресурсів [17, с.57].
В.В. Шеремет	Власні кошти інвестора за рахунок умов самофінансування або використання залучених чи позикових коштів [11].
О.В. Бехтерева	Об'єкти громадських прав, що мають вартісну оцінку і спрямовані в подальшому для вкладення в будь-які активи з метою отримання прибутку чи іншого корисного ефекту [4].
W.F. Sharpe G.J. Alexander J.V. Bailey	Кошти, які можливо вкласти сьогодні, щоб отримати більшу суму в майбутньому під впливом факторів часу та ризику[12].
R.A. Brealey S.C. Myers	Ресурси, що накопичуються за рахунок фондів, які формуються на основі накопичуваної суми амортизаційних нарахувань та нерозподіленого прибутку; при цьому приріст капіталу від емісії цінних паперів є негативним чинником для інвесторів, що позначається на рівні дивідендів та збільшення їх ризиковості [20].
J.C. Van Home J.M. Wachowicz, Jr.	Елементи оборотного капіталу підприємства: грошові кошти, ринкові цінні папери, дебіторська заборгованість та товарно-матеріальні цінності, що можуть використовуватися для поточного фінансування [19].
E.F. Brigham L.G. Gapenski	Ресурси, що формуються за рахунок короткострокових кредитів і позик, довгострокової кредиторської заборгованості, емісії цінних паперів і власного капіталу [16].
Evi Bodi, Merton Robert C.	Ресурси, що формуються за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел: доходів підприємства, нерозподіленого прибутку, нарахованої, але не виплаченої заробітної плати, кредиторської заборгованості, залучення капіталу через емісію цінних паперів [17].

Так, Т.В. Майорова визначає інвестиційні ресурси як фінансові, матеріальні та нематеріальні ресурси, включені в інвестиції в об'єкти інвестування.

Натомість А. П. Дука дає дещо інше визначення, а саме, що під інвестиційними джерелами розуміються всі види грошових коштів та інші активи компанії, які можуть бути використані для здійснення інвестиційної діяльності.

Основною відмінністю цих визначень є момент визначення ресурсів компанії як інвестиції. Отже, у першому випадку автор визначає цей момент як даний («включені ресурси»), а в другому як майбутній («ресурси, які можна використовувати»). Вважаю, що відправною точкою для розуміння сутності категорії «інвестиційні ресурси» має бути визначення категорії «ресурс». Серед визначень цієї категорії є такі, у яких ресурси трактуються як:

- матеріальні активи, цінності, запаси, активи, які можуть бути використані за потреби;
- можливість, яку можна використовувати за потреби, джерело чого-небудь, дохід від чого завгодно;
- ресурси, засоби виробництва, активи, можливості, цінності, запаси підприємства, джерела його доходів, що забезпечують стабільну роботу підприємства в його основній діяльності та прибутках;
- це засіб, до якого можеш звернутися у складних обставинах, вихід чи можливість.

У всіх вищезазначених визначеннях категорії «джерело» говоримо спочатку про «можливість» чого-небудь використовувати, а не про певний процес використання.

Отже, на мою думку, джерелами інвестицій є можливості, цінності, запаси компанії, джерела її доходу, які можуть бути використані під час її інвестиційної діяльності.

Джерелами залучення інвестиційних ресурсів до компанії є:

- власні фінансові ресурси - прибуток, амортизаційні відрахування, суми, виплачені страховими компаніями у вигляді компенсації збитків, накопичення, інші види активів - основні фонди, земля, промислова власність та позикові ресурси - кошти від продажу акцій, благодійні внески, кошти, які вони надають старшим холдинговим та акціонерним товариствам, промисловим та фінансовим групам на основі їх подальшої прибутковості;

- кошти з державного, регіонального та місцевих бюджетів, кошти підтримки бізнесу, що надаються на підставі подальшого неповернення цих коштів;

- іноземні інвестиції - фінансова або інша участь у статутному капіталі спільних підприємств, а також окремі інвестиції (готівкою) міжнародних організацій та фінансових установ, країн та організацій різних форм власності та фізичних осіб;

- різні форми позикових коштів - позики, надані державою на основі повернення, позики іноземних інвесторів, позикові позики, позики банків та інших інституційних інвесторів (інвестиційні фонди та компанії, страхові компанії, пенсійні фонди), боргові зобов'язання та інші види коштів.

Перші три групи джерел формують капітал об'єкта інвестування. Суми, зібрані з цих джерел, не підлягають поверненню.

З четвертої групи джерел він формує позиковий капітал об'єкта інвестування. Ці кошти повинні бути повернуті за заздалегідь визначеними умовами (протягом певного періоду з відсотками). У сучасних економічних умовах кредитування інвестиційного процесу здебільшого збиткове. Основним джерелом погашення інвестиційних позик та виплат відсотків є прибуток від інвестиційного проекту та амортизація, але при значній інфляції цих коштів недостатньо для погашення позики та сплати відсотків на ринковому рівні. У цьому випадку, чим довший термін позики, тим складніше забезпечити ефективність інвестиційного проекту.

Найчастіше інвестиційні ресурси обмежуються фінансовими ресурсами, залученими в інвестиційні проекти. Однак, згідно з українським законодавством, компанії можуть залучати капітал для інвестицій як у власність (матеріальну), так і в нематеріальну, що виражається через інтелектуальну власність. Це визначення обґрунтоване низкою економістів, які схильні вважати, що поняття інвестиційних ресурсів повинно охоплювати всі види венчурного капіталу. Інвестиційні ресурси - це всі види економічних ресурсів компанії, які можуть бути використані в інвестиційній діяльності: з

одного боку є запаси, активи, ресурси, що є основою для інвестиційної діяльності; з іншого - інтелектуальні інформаційні ресурси, які є джерелами підтримки та за відповідних умов можуть збільшити або зменшити ефективність перших. Це визначення охоплює всі типи капіталу компанії та відповідає сучасним уявленням про економічну сутність інвестиційних ресурсів. Це тлумачення не лише відображає фінансову складову інвестиційної діяльності, але також підкреслює можливість використання матеріальних та нематеріальних ресурсів. Однак необхідно класифікувати та структурувати економічні ресурси компанії, щоб визначити їх зв'язок із інвестиційним процесом у підприємстві (рисунк 1.1).

Одним із факторів збільшення інвестиційних ресурсів є амортизаційна політика. Хоча чинні правила розрахунку амортизації є більш досконаліми, механізм їх застосування не дає позитивного вирішення проблеми. В умовах ринкової економіки, де витрати на обладнання визначаються рівнем застарілості, зміною ринкової кон'юнктури та інфляцією, механізм розрахунку амортизаційного фонду повинен бути достатньо гнучким, щоб забезпечити стратегію інвестиційної діяльності та відновлення економіки. Застосування прискореної системи амортизації допомагає компаніям збільшувати інвестиційні ресурси, ставить їх у однакові фінансові умови, незалежно від періоду виникнення витрат на нове обладнання.

Іншим фактором збільшення інвестиційних ресурсів є політика мотиваційних стимулів. Стимулюючі стимули, що використовуються в даний час в українських промислових компаніях, не враховуються, що, в свою чергу, призводить до поглиблення негативних тенденцій безперервного скорочення виробництва, скорочення виробництва та скорочення виробництва в цілому.

Досвід розвинутих країн із застосування переваг економічної політики оподаткування свідчить про ефективний стимулюючий вплив на інвестиції в наступних заходах. По-перше, пільгове оподаткування оновленої пропозиції промислової продукції чи послуг; по-друге, інвестування в компанії, які

спеціалізуються на фінансуванні малих, наукомістких компаній; по-третє, формування податків за рахунок неоподаткованого прибутку компанії спеціальних цільових резервних фондів, призначених для реалізації інвестиційних програм; і по-перше, знижки на прибуток від інвестицій у розмірі частки інвестицій для розширення виробництва за рахунок власних коштів.

Підсумовуючи це питання, слід зазначити, що вирішення проблеми інноваційного розвитку та залучення інвестиційних ресурсів може мати значний вплив на подолання негативних наслідків перехідного періоду. Активізація інвестиційних можливостей національної економіки безпосередньо залежить від досягнення економічної стабільності компаній.

1.2. Джерела формування та використання інвестиційних ресурсів

Створення інвестиційних ресурсів є початковою умовою реалізації інвестиційного процесу на всіх етапах. Накопичення капіталу всередині компанії (власний капітал та його реінвестування) та різних суб'єктів господарювання є основою формування інвестиційних ресурсів у компанії.

Основною метою створення інвестиційних ресурсів компанії є задоволення її потреб в отриманні необхідних інвестиційних фондів та оптимізація їх структури з точки зору забезпечення ефективності інвестиційної діяльності, тобто наявності інвестиційних процесів на підприємстві.

Важливим фактором формування інвестиційних ресурсів є ефективне функціонування банківської системи, яка заповнює розрив між банками та реальною економікою. На жаль, низька ефективність вітчизняних банківських та кредитних систем, їх фактична нездатність накопичувати досить високий рівень інвестиційних ресурсів, відсутність розвиненої мережі інституційних інвесторів (пенсійні фонди та страхові компанії) насправді перешкоджають створенню ефективного механізму використання

інвестиційних ресурсів. І найкращим варіантом для українських компаній є отримання іноземних позик, які є досить дорогими. Позики в національній валюті, які не витримують конкуренції з боку іноземних, залишаються майже нерентабельними: середня довгострокова процентна ставка за ними становить близько 23% річних [2]. Поглиблена реструктуризація боргових компаній може стати механізмом, який дійсно може допомогти вирішити проблему погашення боргу за позиками. Така реструктуризація повинна на певному етапі передбачити розподіл прибуткової частини виробництва з усієї структури підприємства, щоб забезпечити прибутковість позик.

Враховуючи обмеженість інвестиційних ресурсів в Україні, розробка механізму перетворення короткострокового капіталу в довгостроковий має вирішальне значення. Розробка цього механізму та його впровадження в економіку країни здійснюється на державному рівні майже у всіх країнах. Держави самостійно створюють певні механізми, які передбачають функціонування відповідних інститутів та запровадження певних правил, які відповідно до умов та державних інтересів відіграють роль штучного економічного механізму первинного стимулювання та управління подальшими економічними явищами.

Такий економічний механізм служить інструментом, який буде свідомо реалізовувати економічну політику держави в інвестиційному процесі.

Ефективність використання інвестиційних ресурсів на підприємстві нерозривно пов'язана з визначенням джерел цих ресурсів. Пошук оптимальних джерел інвестицій та їх подальше використання визначає стратегію всієї інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання, а раціональне та об'єктивне обґрунтування доцільності залучення обраних джерел є першочерговим завданням компанії.

У структурі джерел інвестицій української компанії переважають власні фінансові ресурси. Ця тенденція склалася завдяки багатьом характеристикам інвестиційної діяльності в Україні:

- переважна більшість інвестиційних проектів у промислових компаніях призначені для модернізації основних засобів, тому компанії намагаються вирішити проблеми проекту;
- незалежно від напрямку інвестиційного проекту (прибуток чи соціальний вплив) потрібна певна початкова сума коштів;
- для залучення зовнішніх джерел інвестицій необхідно підтримувати імідж компанії, забезпечувати її привабливість, завдяки фінансовій стабільності, ліквідності та прибутковості.

Таким чином, під час вивчення структури інвестиційних ресурсів українських компаній було встановлено, що здійснення інвестиційної діяльності вимагає наявності фінансових ресурсів. Важливими умовами є рівень інвестиційної мобільності, використання інновацій, рентабельність та інші показники ефективності. Виходячи з цих аспектів забезпечення ефективності інвестиційних ресурсів, автори вводять поняття якості інвестиційних ресурсів як ознаку, що визначає ефективність інвестиційної діяльності та забезпечує оптимальний склад та швидкість перетворення (мобільності) ресурсів в інвестиції.

Інвестиційні ресурси, якими володіє компанія, є джерелом її інвестиційної діяльності, як показано в таблиці. 1.2. Аналіз джерел проектування та фінансування, хоча і є невід'ємною частиною загального процесу аналізу інвестиційних проектів, певною мірою може розглядатися як самостійне завдання. Насправді джерела фінансування інвестиційних проектів визначаються відносно однозначно.

Формування структури інвестиційних ресурсів на підприємстві - це складний процес, на який впливає велика кількість суб'єктивних та об'єктивних факторів, вплив змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі компаній. Структура інвестиційних джерел базується не тільки на класифікаційних характеристиках, а й на ряді аспектів, що виражають суть джерел інвестицій. Вивчення поняття «інвестиційні ресурси» вимагає його висвітлення через призму економічного, правового, фінансового,

соціального, бухгалтерського, інноваційного, комерційного, промислового, управлінського та національного аспектів.

Таблиця 1.3 – Джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства

Джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства	
Залучені	1. Частина чистого прибутку, що спрямовується на виробничий розвиток
	2. Амортизаційні відрахування
	3. Страхова сума відшкодування збитків, спричинених втратою майна.
	4. Раніше здійснені довготермінові фінансові вкладення, термін яких минає в поточному періоді
	5. Реінвестована шляхом продажу частина основних засобів
	6. Імобілізована в інвестиції частина надлишкових оборотних активів
Позикові	1. Довготермінові кредити банків, та інших кредитних інститутів (включно з форфейтингом та іноземними кредитами)
	2. Емісія облігацій підприємства
	3. Цільовий державний кредит, спрямований на конкретний вид інвестування
	4. Податковий інвестиційний кредит
	5. Інвестиційний лізинг
	6. Інвестиційний селенг
	7. Кошти фізичних осіб
Власні	1. Емісія привілейованих та простих акцій підприємства
	2. Емісія інвестиційних сертифікатів інвестиційних фондів та компаній
	3. Безоплатно надані державними органами та комерційними структурами кошти на цільове інвестування
	4. Внески сторонніх, вітчизняних та зарубіжних інвесторів до статутного фонду підприємств неакціонерної організаційно-правової форми

Запропонована систематизація терміну «інвестиційні ресурси» за різними аспектами дослідження цієї категорії наведена на рисунку 1.2.

Відповідно до цільових сфер інвестицій інвестиційні ресурси поділяються на такі типи:

- кошти, що використовуються для здійснення реальних інвестицій, розмір яких залежить від обсягу та ринків, зазначених в інвестиційному проекті чи програмі;

- ресурси, що використовуються в процесі фінансових інвестицій (портфельне фінансування) і формуються такими фінансовими інструментами, як акції, облігації, казначейські облігації тощо.

В умовах ринкової економіки джерела інвестиційних ресурсів досить різноманітні. Закон України «Про інвестиційну діяльність» визначає такі джерела інвестиційного фінансування: власні фінансові ресурси інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, компенсація збитків внаслідок стихійних лих, стихійних лих, заощаджень та заощаджень громадян, юридичних осіб тощо); інвестиційні позики (облігації, банківські та бюджетні позики); залучені фінансові ресурси інвестора (кошти, отримані від продажу акцій, акцій та інших внесків фізичних та юридичних осіб); бюджетні асигнування; безкоштовні та благодійні внески, пожертви організацій, підприємств та громадян. Закон підкреслює, що основні джерела інвестиційних ресурсів можна розділити на три основні групи: власні, позикові та позикові, які узагальнюються відповідно до характеристик їх типу власності (залучені).[46]

Процес створення всіх джерел інвестицій тісно пов'язаний з початковим накопиченням капіталу або створенням статутного фонду. Статутний капітал може включати не тільки грошові кошти, але й інші матеріальні та нематеріальні активи. Первинне накопичення капіталу може відбуватися всередині самої компанії. Основою для створення інвестиційних ресурсів компанії також може бути капітал, призначений для збільшення статутного капіталу та реінвестування.

Рисунок 1.2 Дослідження терміну «інвестиційні ресурси» за різними аспектами

Функціонування системи ринкової економіки в Україні можливе лише за умови, що ефективність інвестицій здійснюється у формі фінансових,

матеріальних, нематеріальних та трудових ресурсів, які залучаються до інвестицій компанії.

Фінансові ресурси, особливо грошові кошти, відіграють найбільшу роль в інвестиційній діяльності. По-перше, їх можна перетворити на будь-яку іншу форму джерела інвестицій, а по-друге, лише наявність достатньої кількості коштів дозволяє інвестору вибрати будь-який об'єкт інвестування. Інвестиції у вигляді матеріальних, нематеріальних та трудових ресурсів вкладаються виключно у виробничий процес.

Основною метою створення інвестиційних ресурсів компанії є задоволення потреб у отриманні необхідних інвестиційних фондів та оптимізація їх структури з точки зору забезпечення ефективних результатів інвестиційної діяльності [19].

Найважливішою проблемою інвестора в процесі створення інвестиційних ресурсів є визначення їх загальної суми. Загальний обсяг інвестиційних ресурсів компанії повинен визначатися виходячи із запланованого обсягу коштів у процесі реалізації деяких реальних інвестиційних проектів, а також запланованого зростання портфеля фінансових інвестицій. Таким чином, загальний обсяг необхідних інвестиційних ресурсів у плановому періоді можна визначити як:

- загальний обсяг інвестиційних ресурсів, необхідних у запланованому період;
- потреба в інвестиційних ресурсах для реалізації реального інвестиційного проекту компанії;
- прогнозоване зростання портфеля фінансових інвестицій.

Визначивши загальну суму джерел інвестицій, інвестор повинен визначити, яка частина фінансуватиметься за рахунок власних коштів, а яка – за рахунок позикових чи залучених.

Процес створення інвестиційних ресурсів повинен базуватися на таких принципах:

- створенні обсягів та структури інвестиційних джерел з урахуванням усіх фаз інвестиційного процесу;
- розрахунку загальних реальних та фінансових інвестицій;
- залежності умов формування джерел інвестування від кінцевих результатів інвестиційної діяльності, що забезпечує фінансовий баланс підприємства в процесі інвестиційної діяльності;
- зменшення витрат на створення інвестиційних джерел з різних джерел, що здійснюється в процесі управління вартістю капіталу, задіяного в інвестиційній діяльності, з метою досягнення максимальної суми чистого прибутку;
- забезпечення високої ефективності інвестиційних ресурсів в процесі інвестування (тимчасово не використовувані інвестиційні ресурси можуть з часом втратити свою вартість, тому інвестиційні ресурси повинні проектуватися з урахуванням інфляції та інших факторів, що впливатимуть на витрати протягом інвестиційного періоду).

Основні джерела інвестиційних ресурсів мають свої переваги та недоліки, які вкрай необхідно враховувати при розробці науково-методичних рекомендацій щодо управління інвестиційними ресурсами на малих та середніх підприємствах. Запропонована оцінка умов малого та середнього підприємства для оцінки переваг та недоліків використання різних джерел інвестиційних ресурсів забезпечить оптимальне та прозоре використання інвестиційних ресурсів (табл. 1.4). Така систематизація джерел інвестицій є в основному узагальнюючою. У той же час визначити реальні переваги чи недоліки використання певного виду інвестиційних ресурсів для певного малого чи середнього підприємства можна лише беручи до уваги їх структуру капіталу.

Існують такі природні форми:

- інвестиційні джерела грошей, які є найбільш універсальними і можуть бути легко трансформовані в будь-який тип корпоративного активу;

- інвестиційні ресурси у фінансовій формі, які виникають під час реалізації компанією різних фінансових інструментів, які накопичуються у вигляді внесків до статутного капіталу за допомогою механізму емісії цінних паперів;

- інвестиційні ресурси в матеріальному вигляді, які підприємство залучає у вигляді довгострокових та оборотних активів;

- інвестиційні ресурси в нематеріальній формі, які підприємство залучає у вигляді нематеріальних активів і безпосередньо впливають на виробничий процес та отримання прибутку.

Залежно від характеру участі інвестора в процесі управління, джерела інвестування поділяються на такі види: джерела прямих інвестицій, які продаються безпосередньо за участю інвестора; джерела непрямих інвестицій, які продаються безпосередньо без участі інвестора за допомогою інструментів фінансового ринку.

З точки зору забезпечення фінансування різних фаз життєвого циклу інвестиційного проекту, інвестиційні ресурси поділяються на ті, що формуються на доінвестиційній, інвестиційній та експлуатаційній фазі.

1.3.Методика управління інвестиційними ресурсами

Одним з основних завдань корпоративного управління є створення такого рівня, обсягу та структури інвестиційних ресурсів, які забезпечать швидке зростання їхнього фінансово-економічного стану, розвиток їх інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках. Вирішення цієї проблеми можливе у разі побудови динамічного, безперервного та контрольованого механізму, який забезпечить раціональне використання інвестиційних ресурсів та посилить вплив у короткостроковій та довгостроковій перспективі.

Управління інвестиційними ресурсами компаній включає ряд функцій, що означає певний циклічний процес, що складається з відповідних видів управлінської діяльності, що здійснюється за допомогою спеціальних прийомів і методів та відповідної організації праці.

На думку Д. Гаррінгтона, для забезпечення ефективності та сталого розвитку компаній потрібно творчо та всебічно керувати п'ятьма основними елементами, а саме: процесами, проектами, змінами, знаннями (досвідом) та ресурсами. Це твердження важливо для будь-якої компанії, незалежно від економічної діяльності. Беручи до уваги ресурси в широкому розумінні цього слова, як і всі типи активів компанії, автор стверджував, що ефективно управління є важливим і найскладнішим завданням будь-якої компанії.

Враховуючи сутність поняття «управління», загальними функціями є ті, які виконуються незалежно від умов та видів інвестиційних ресурсів економічного оператора. Вони включають:

- мотиваційний - включає використання в процесі створення та використання інвестиційних джерел мотивацій психологічного та організаційно-економічного характеру, що підвищують ефективність їх відтворення;

- планування - включає розробку інвестиційної стратегії та політики, які безпосередньо пов'язані із загальною виробничо-господарською діяльністю економічного оператора і призначені для забезпечення його стабільності та надійності в поточному періоді та в майбутньому;

- організаційний - включає визначення потреби в інвестиційних ресурсах, взаємозв'язку між внутрішніми та зовнішніми джерелами фінансування та формами залучення ресурсів для реалізації розробленої інвестиційної стратегії та політики;

- координація - забезпечує моніторинг та координацію всіх заходів та заходів щодо досягнення запланованого рівня ефективності інвестиційних

ресурсів, коригування рішень, прийнятих у зв'язку зі змінами на інвестиційному ринку;

- нагляд - включає порівняння запланованих параметрів обсягу, структури та ефективності інвестиційних ресурсів та інвестиційних портфелів з фактичними та прийняття коригуючих управлінських рішень.

Т.В. Майорова та А. А. Трансплантації вказують на необхідність інвестицій з огляду на кінцеві результати фінансової діяльності компанії, які слід розглядати як сукупність процесів прийняття управлінських рішень. На думку В. М. Гриньової, В. А. Врбе та В. Г. Федоренко, управління інвестиціями є джерелом забезпечення високого рівня динаміки управління при проектуванні та реалізації інвестицій, різних підходів до окремих управлінських рішень при створенні інвестиційних ресурсів компанії, орієнтації на стратегічний розвиток .

В умовах нестабільної економіки основними завданнями управління інвестиційною діяльністю малих та середніх підприємств є наступні: пошук інвестиційних ресурсів, необхідних для розвитку компанії, розробки та реалізації інвестиційних проектів; використання наявного в компанії потенціалу для створення та залучення інвестиційних ресурсів, його інвестування в проекти, що забезпечують найвищу рентабельність, з урахуванням пріоритетних напрямків розвитку економіки країни; деталі та точність розрахунків у фазі перегляду інвестиційних проектів, збільшення ймовірності отримання запланованих показників економічної ефективності проектів та в результаті виконання умов інвесторів щодо рентабельності інвестиційних ресурсів.

Метою управління інвестиційними ресурсами в компаніях є задоволення потреб у отриманні необхідного обсягу коштів підприємств на основі оптимізації їх структури, зменшення необхідного обсягу інвестиційних ресурсів та підвищення ефективності їх інвестицій. На цьому тлі процес створення інвестиційних ресурсів повинен базуватися на принципах, наведених на рисунку 1.5.

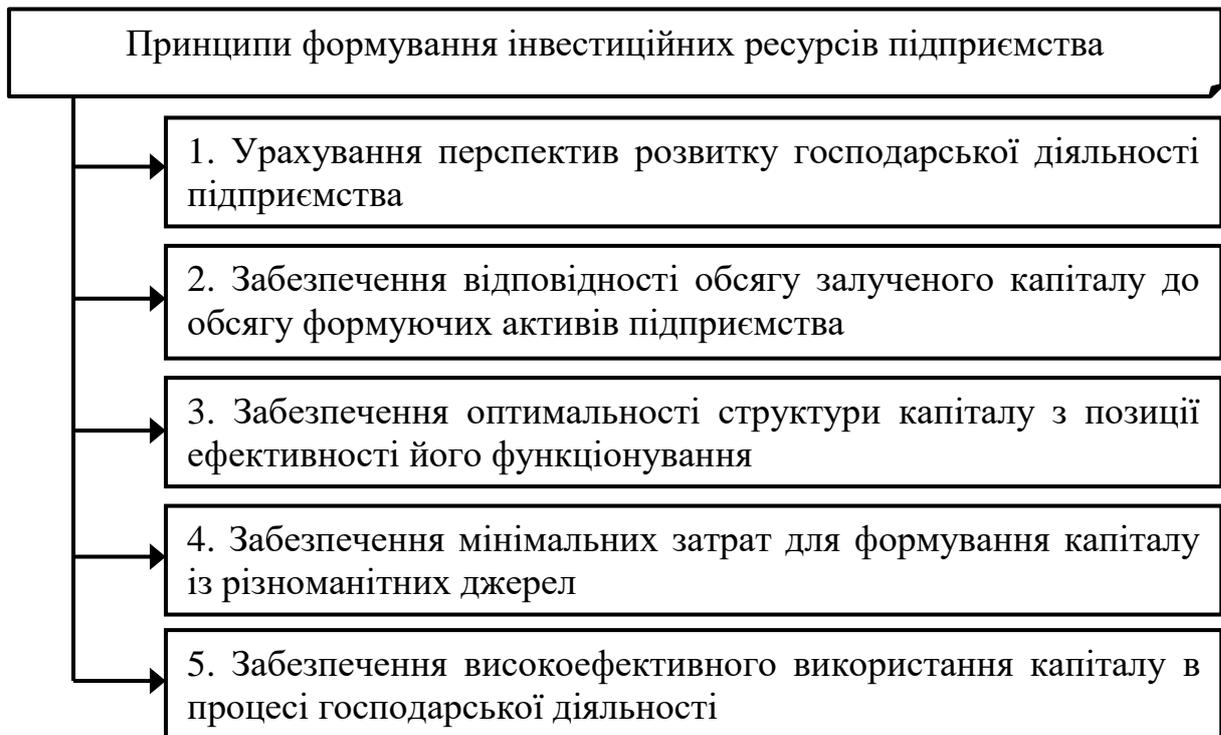

Рисунок. 1.3 Принципи управління інвестиційними ресурсами підприємства

Суть вищевказаних принципів створення інвестиційних ресурсів компанії полягає в наступному:

- принцип врахування можливостей господарської діяльності. У процесі створення обсягу та структури інвестиційних ресурсів повинні враховуватися всі фази інвестиційного процесу - доінвестиційні, інвестиційні та операційні. Оцінка можливостей середньо- та довгострокового економічного розвитку малого та середнього підприємництва в сучасних умовах практично не проводиться, що є наслідком високого затінення економіки країни та її регіонів; скорочення вільних грошових ресурсів малих та середніх підприємств, відсутність досвіду оцінки кон'юнктури ринку та обсягу діяльності;

- принцип забезпечення того, щоб обсяг залучених джерел інвестицій відповідав інвестиційним потребам компанії. Загальна потреба в інвестиційних ресурсах компанії базується на розрахунку реальних та фінансових вкладень. Особливістю цього принципу на малих та середніх

підприємствах є те, що його ефект є протилежним: не ринок, а наявна кількість інвестиційних ресурсів визначає потребу розвитку підприємства;

- принцип забезпечення оптимальної структури інвестиційних ресурсів з точки зору ефективної інвестиційної діяльності. Умови формування кінцевих результатів інвестиційної діяльності залежать від структури сформованих джерел інвестицій. Їх оптимальна структура забезпечує фінансовий баланс компанії в процесі інвестиційної діяльності, з іншого боку, неоптимальна структура створює ризики у фінансовій сфері компанії, що призводить до банкрутства. Створення оптимальної структури інвестиційних ресурсів можливо за умови, що всі учасники ринку мають рівний доступ до наявних ліквідних ресурсів. У той же час малі та середні підприємства, які не мають значних матеріальних або нематеріальних ресурсів в активах, не можуть залучати довгострокові інвестиційні ресурси в інвестиційний процес і, отже, зосереджувати свої основні грошові потоки на їх віддачі;

- принцип зменшення витрат на створення інвестиційних джерел з різних джерел. Таке зменшення витрат здійснюється в процесі управління вартістю капіталу, залученого в інвестиційну діяльність, з метою досягнення максимальної суми чистого прибутку. Мінімізація фінансових витрат на оборот сформованого обсягу джерел інвестицій можлива за умови високого рівня прибутковості та легалізації діяльності, нормативного рівня зносу основних фондів та автономності малих та середніх підприємств;

- принцип забезпечення високоефективного використання інвестиційних ресурсів у процесі інвестиційної діяльності. Інвестиційні ресурси, які тимчасово не використовуються на малих та середніх підприємствах, можуть з часом втратити свою вартість. Отже, при розробці інвестиційних ресурсів слід враховувати інфляцію та інші фактори, що впливатимуть на їх величину під час реалізації інвестиційного проекту та при визначенні норми дисконтування майбутніх грошових потоків.

Дослідження напрямку та характеристик інвестиційної діяльності в українських компаніях, а також необхідності їх подальшого розвитку дали змогу визначити, що джерелами інвестицій можуть бути всі види економічних ресурсів, які можуть бути включені в інвестиційну діяльність [14].

Управління інвестиційними ресурсами - це процес пошуку та обґрунтування залучення економічних ресурсів компанії до інвестиційної діяльності шляхом їх подальшого вдосконалення та накопичення. Крім того, у процесі управління потрібно зменшити вартість ресурсів, їх склад та структуру, щоб обґрунтувати потребу у звільненні [21, 22]. З метою підвищення ефективності інвестиційної діяльності також необхідно підвищити досягнуту ефективність шляхом пошуку всіх можливостей, які можуть створити ресурси та умови їх використання. Отже, управління інвестиційними ресурсами - це сукупність процесів створення та збільшення інвестиційного потенціалу, реалізація яких забезпечує активізацію та ефективність інвестиційної діяльності компанії.

Інвестиційний потенціал - це організована сукупність внутрішніх та зовнішніх економічних можливостей та ресурсів, що створюють умови для розвитку компанії та забезпечують реалізацію стратегічних і тактичних цілей у галузі інвестиційної діяльності. Можливість - це якісна характеристика економічної системи (наприклад, компанії), потенційний потенціал цієї системи для розвитку, який фактично виникає в результаті управління і виражається впровадженням цієї здатності в будь-якій галузі (наприклад, через інвестиції проекту). Таким чином, інвестиційна можливість - це характеристика інвестиційної діяльності, яка виникає в результаті ефективного управління інвестиційними ресурсами та визначає потенційну здатність до реалізації інвестиційних стратегій компанії. В процесі вивчення інвестиційних можливостей було встановлено, що зовнішнє формує рівень інвестиційної привабливості компанії, а внутрішнє - успішність управління

інвестиційними ресурсами компаній (їх мобільність, оптимальний склад та характер взаємодії).

Далі розглянемо етапи управління інвестиційними ресурсами (рис. 1.2)

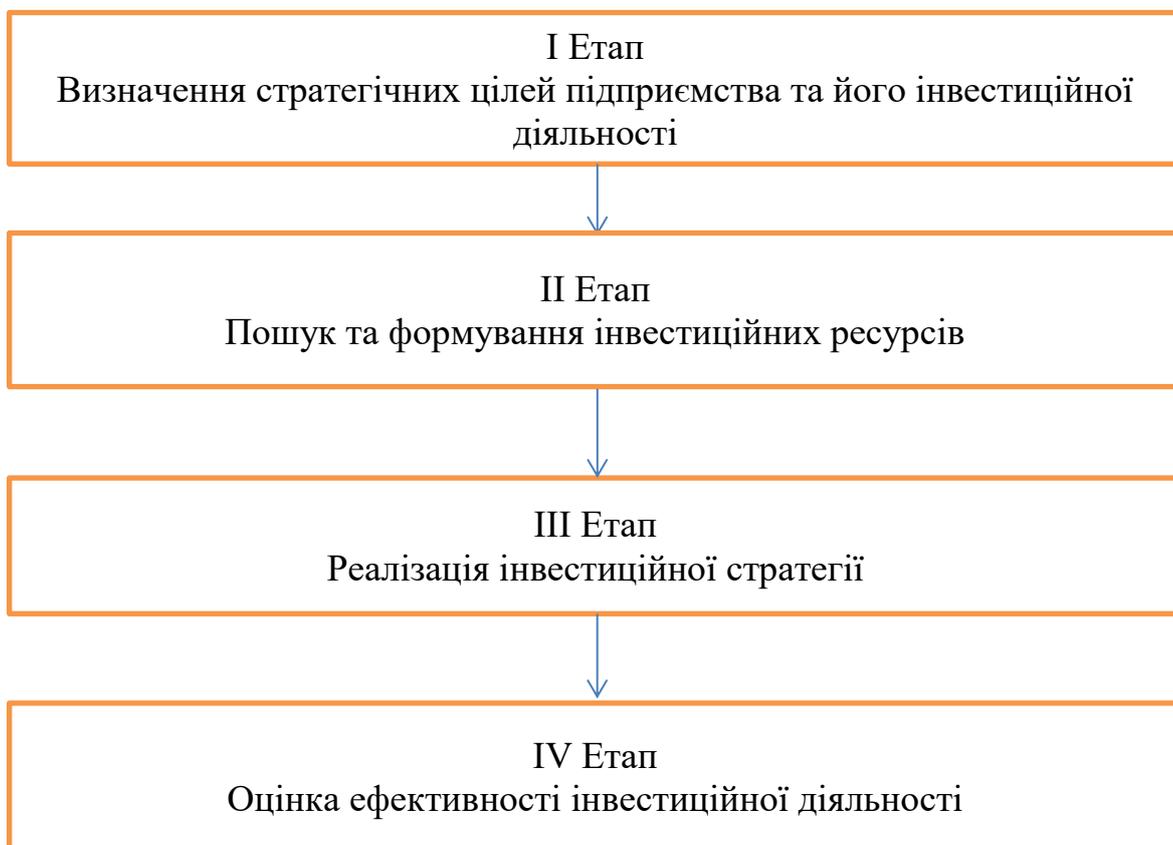

Рисунок 1.4 - Етапи управління інвестиційними ресурсами

На першому етапі забезпечується оптимальна структура інвестиційних ресурсів, визначаються початкові умови визначення оптимальної структури ресурсів, яка відповідала б поставленим стратегічним цілям компанії.

Другий етап - пошук альтернатив - дозволяє виявити приховані можливості зниження вартості ресурсів або інших джерел інвестиційних ресурсів компанії. Це означає, що розглядаються всі можливі альтернативи, з яких вибирається найкраща для існуючої ситуації. Залежно від обраного варіанту формуються інвестиційні ресурси компанії.

На третьому етапі приймаються управлінські рішення щодо вибору способів оптимізації інвестиційних ресурсів компанії, тобто щодо реалізації інвестиційної стратегії з подальшим її коригуванням для досягнення більш високого рівня оптимальності.

Четверта - остання фаза - визначає оптимальне співвідношення між задіяними ресурсами відповідно до потреб інвестиційної діяльності компанії. На цьому етапі управління інвестиційними ресурсами проводиться оцінка обраного варіанту залучення інвестиційних ресурсів на підприємство, оцінка реалізації інвестиційної стратегії, за якою слідує компанія, і висновки про ефективність вищевказаного процесу управління інвестиціями.

Управління інвестиційними ресурсами в умовах постійного зростання їх витрат та обмежень вимагає пошуку та розробки нових методологічних підходів до управління. Система управління ресурсами компанії - це сукупність принципів, функцій, методів та механізмів управління, які в сукупності ведуть до головної місії управління - інтенсифікації інвестиційної діяльності. На рисунку 1.3 описані основні джерела інвестиційних ресурсів компаній, розподілені за основними гравцями інвестиційного ринку, що забезпечують процес їх накопичення, формування у формі власних, залучених та позикових інвестиційних ресурсів компаній та їх перетворення в інвестиційні об'єкти.

Слід зазначити, що частина заощаджень, зібраних в інвестиційних ресурсах, може бути залучена компанією безпосередньо до загального капіталу шляхом випуску цінних паперів; залучення державної підтримки у вигляді цільових та вигідних позик, грантів, субсидій; розширення статутного та іншого власного капіталу за рахунок вітчизняних та іноземних інвесторів та шляхом злиття або поглинання.

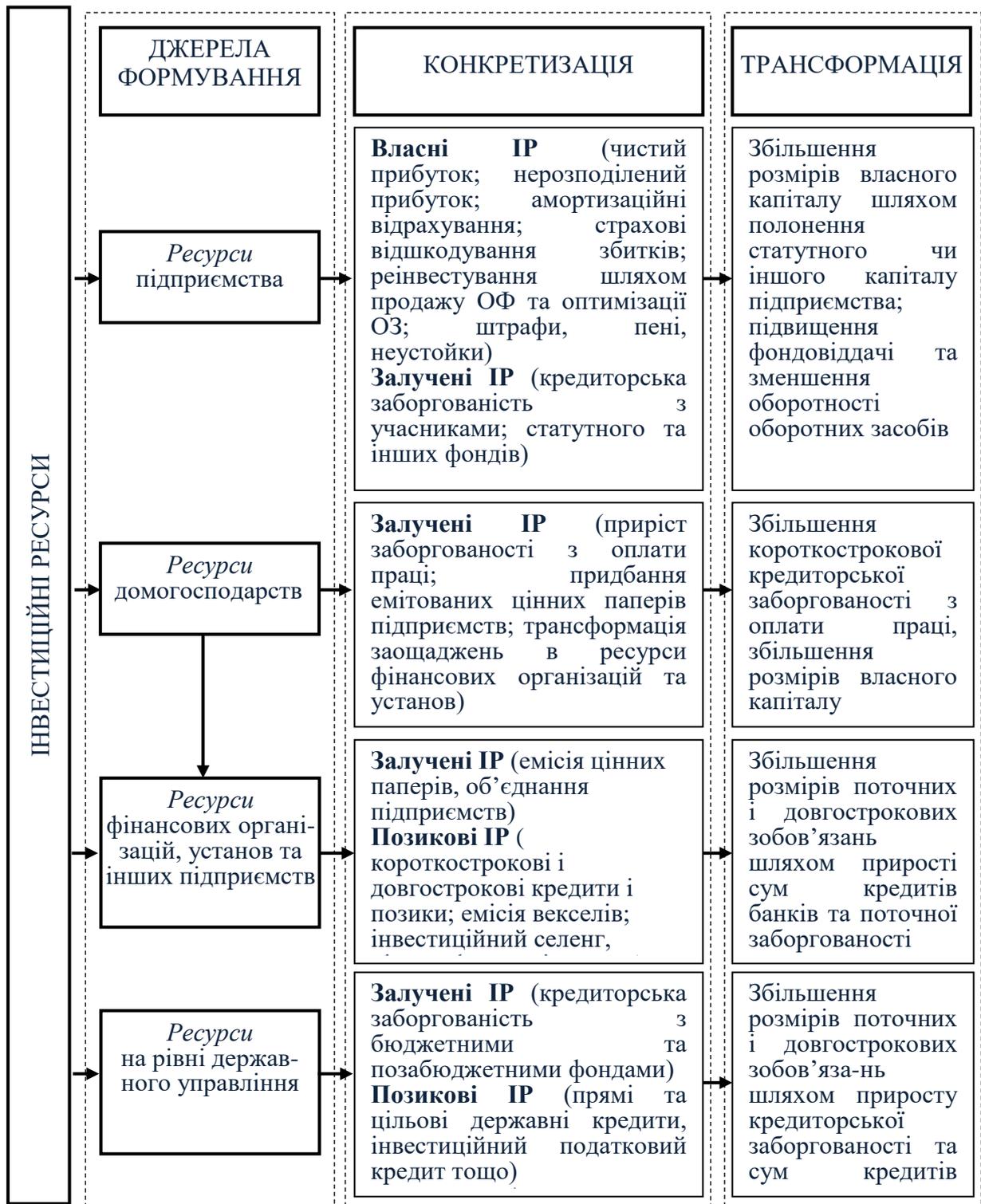

Рисунок 1.5 - Характеристика головних джерел формування інвестиційних ресурсів підприємств

Водночас більшість заощаджень домогосподарств або деякі види державної підтримки не можуть бути безпосередньо включені компанією в інвестиційний процес.

Ці заощадження спочатку передаються посередникам у вигляді депозитів, страхових виплат, внесків до пенсійних або інвестиційних фондів, а потім виходять на інвестиційний ринок у процесі накопичення.

Створення структури інвестиційних ресурсів на підприємстві - це складний процес, на який впливає велика кількість суб'єктивних та об'єктивних факторів, вплив змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі компаній чи інвестиційних проектів. Основні джерела інвестицій, а саме власні, позикові та позикові, мають свої переваги та недоліки, переваги та недоліки яких проаналізовано в таблиці 1.3.

Ця оцінка є здебільшого узагальнюючою характеристикою джерел інвестицій, і визначити фактичні переваги чи недоліки використання певного виду інвестиційних ресурсів можна лише в тому випадку, якщо ми розглядаємо структуру капіталу окремої компанії або на макрорівні в цілому.

Як показано в таблиці 1.3, управління інвестиційними ресурсами фірми може мати свої особливості для кожного виду ресурсів, і ці характеристики можуть впливати на ефективність управління різними видами ресурсів. Це означає, що власні, позикові та позикові активи мають переваги та недоліки у збиранні, використанні та управлінні.

Це полегшує управління власними інвестиційними ресурсами. Ця простота полягає в тому, що не виникає проблем із залученням ресурсів на підприємство та зменшенням ризику неплатоспроможності. Оскільки це найпростіший у використанні комплекс інвестиційних ресурсів, він, безумовно, має недоліки, пов'язані зі зменшенням можливостей компанії. Це означає, що завдяки зменшенню ризиків та спрощенню управління інвестиційними ресурсами компанія зменшує рентабельність власного капіталу та уповільнює розвиток виробництва.

Управління позиковими ресурсами характеризується високим ризиком та великими можливостями для компанії. Це означає, що компанія має більш високі витрати на залучення цих ресурсів при використанні позикових

інвестиційних ресурсів, існує високий рівень ризику втрати платоспроможності та багатьох інших негативних факторів.

Таблиця 1.4 - Оцінка переваг і недоліків використання різних джерел формування інвестиційних ресурсів

Джерела формування інвестиційних ресурсів	Переваги використання	Недоліки використання
Власні	Простота, швидкість та мобільність залучення даних інвестиційних ресурсів, що не потребує сплати відсотків; зменшення ризику банкрутства та неплатоспроможності підприємства; підвищення рівня фінансової стійкості; власники підприємства не змінюються; відсутність застави	Обмеженість обсягів залучення, що впливає на звуження інвестиційної діяльності підприємства; зменшення рентабельності власного капіталу; частка даних ресурсів витрачається ви забезпечення функціонування існуючого виробництва і не забезпечує його розвиток
Залучені	Високий обсяг залучення, при умові збереження контролю над управлінням і стану платіжної дисципліни на підприємстві; відсутність витрат, що супроводжують кредити і позики; збільшення зовнішнього контролю за інвестиційними процесами на підприємстві	Недосконалий фінансовий ринок; складність і непрозорість біржових угод; зменшення чистого прибутку за рахунок збільшення виплат дивідендів по цінним паперам; погіршення стану мотивації праці за рахунок збільшення кредиторської заборгованості з оплати праці та учасниками підприємства
Позикові	Високий обсяг залучення при умові збереження автономії діяльності підприємства; підвищення рівня кредитоспроможності підприємства; підвищення рентабельності власного капіталу; підвищення ефективності планування та прогнозування бізнесу.	Надання гарантій та застав; збільшення ризику банкрутства та неплатоспроможності; зменшення чистого прибутку за рахунок збільшення операційних витрат; складність процедури отримання.

Однак така компанія може потенційно збільшити рентабельність капіталу, підвищити ефективність бізнес-планування та прогнозування в довгостроковій перспективі тощо.

Використання привабливих інвестиційних ресурсів та управління ними - це щось середнє між власними та позиковими ресурсами. Це означає, що цей випадок характеризується деякими негативними характеристиками обох типів джерел інвестицій, а також деякими перевагами обох видів.

Таким чином, для кожного виду джерел інвестицій, залежно від джерел їх походження, характеристики управління ними є як покличними, так і негативними. Кожне підприємство, яке хоче ефективно працювати та розвиватися, повинно враховувати цей факт і відповідно до особливостей своєї діяльності відбирати ті види ресурсів, які будуть краще відповідати стратегічним та поточним цілям компанії.

Таким чином, дослідження показало, наскільки важливою та всебічною є концепція інвестиційних ресурсів та проблема їх включення до компанії. Під час дослідження ми проаналізували сутність термінів «інвестиції» та «інвестиційні ресурси» з різних точок зору та розробили власні комбіновані визначення. Також було досліджено, як компанія, як незалежний суб'єкт господарювання, здійснює інвестиційну діяльність, а також для яких потреб вона може залучити інвестиційні ресурси. Структура та можливі джерела інвестиційних фондів та характеристики управління різними видами інвестиційних джерел у компаніях не залишаються поза увагою.

Необхідно звернути особливу увагу на ефективність використання інвестиційних ресурсів підприємством як на наступну умову щодо формування його інвестиційної привабливості. Інвесторів завжди цікавить ефективність використання інвестиційних ресурсів підприємством за минулі періоди. Визначення ефективності здійснюється шляхом розрахунку індексів, співвідношень і коефіцієнтів, таких, наприклад, як прибутковість коштів і коефіцієнт самозабезпеченості інвестиційними ресурсами. Коефіцієнт самозабезпеченості свідчить про можливість підвищити конкурентоспроможність і ділову активність за рахунок власних коштів. Прибутковість залучених, а особливо позикових, коштів повинна значно перевищувати прибутковість власних інвестиційних ресурсів та ін. Вивчення

та аналіз звітності суб'єктів господарювання, досвіду фахівців і підприємств дає змогу авторам стверджувати, що це досить важлива умова формування інвестиційної привабливості підприємства. Масив показників щодо визначення ефективності використання інвестиційних ресурсів є досить репрезентативним і суттєво впливає на інвестиційну привабливість підприємства.

Наступним кроком у роботі є дослідження організаційно-економічної характеристики ТОВ «Джон Дір Технології». На основі обраних методів та інструментів будуть проведені експериментальні розрахунки та запропоновані конкретні заходи щодо управління інвестиційними ресурсами, а також розраховано ефект від реалізації таких заходів на підприємстві.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТОВ СК «ДЖОН ДІР ТЕХНОЛОГІЇ»

2.1. Аналіз стану та перспектив розвитку сільськогосподарської галузі

Україна має величезний потенціал для розвитку сільського господарства. Це відбувається переважно через сприятливі природні умови для сільської місцевості ферми: родючий ґрунт і дуже сприятливий клімат на більшій частині країни. Вистачає українського сільського господарства перспективна галузь та один з лідерів експорту рослинництва на світових ринках. Крім того, сільське господарство є головною рушійною силою розвитку економіки країни та забезпечення добробуту населення. Але на жаль, протягом останніх кількох років ця галузь почала зазнавати краху, і вона розвиток переривається через недостатню і неефективну державну підтримку.

Дослідники присвятили свою роботу аналізу поточної ситуації, проблем та перспектив розвитку сільського господарства: А.Д. Радченко, М.Дж. Хорунжий, Л.Ю. Мельник, П.Т. Саблук, В.Я. Месель-Веселяк, Б.Й. Пасчавер, Л.В. Молдаван, В.В. Юрчишин та ін. Однак велика кількість питань вимагає подальших досліджень.

Сільське господарство - галузь української мови національна економіка, яка є стратегічною важливим і забезпечує продовольство для України незалежність і надає важливу частину села робочих місць, що не менш важливо. Валовий внутрішній продукт в аграрному секторі економіки на кінець 2016 року становив 127,3 млрд грн або 20%. Але економічні можливості аграрного сектору України не повністю використані. В сільській

місцевості ферма забезпечує понад 50% фонду споживання і є одним з лідерів між галузями економіки у товарній структурі експорту і вже посідає друге місце має позитивне сальдо зовнішньої торгівлі протягом багатьох років.

Україна має найбільшу площу сільськогосподарських угідь в Європі з близько 41 млн. Га землі, з них 32,5 млн. Га - для вирощування сільськогосподарських культур. Родючий ґрунт і помірний клімат дає потужний стан українським виробникам конкурентну перевагу.

Сьогодні Україна є лідером світового ринку експорт соняшникової олії та ячменю. Останніми роками країна виробляє близько 40-50 мільйонів тонн зерна на рік і відновив статус найбільшого постачальника зерна у світі ринки. А в 2016 році вона збрала рекордний урожай зернові - 66 млн. тонн.

Українські ферми мають вищі показники порівняно зі світовими лідерами через низькі виробничі витрати (дешева робоча сила та низька орендна плата за землю). З іншого боку, родючий ґрунт дозволяють досягти відносно високої врожайності.

Останніми роками в Україні почали формуватися кластери, що дуже важливо для розвитку сільського господарства. Один із таких створити на Львівщині. Це купа виробничі компанії, переробка, продаж сільськогосподарських продукція та обладнання. Загалом, це скупчення добровільні злиття компаній за галузевими принципами. Компанії тісно співпрацювати з науковими установами а місцеві органи влади збільшити конкурентоспроможність власної продукції та економічне зростання регіону [3].

Кластерний склад включає: базове виробництво; спеціальні постачальники обладнання, сировина, послуги, технології; університети, центри стандартизації, торгові асоціації, що пропонують спеціалізовані дослідження, технічна підтримка; локально представники органів державної влади в регіоні [37].

Також необхідно звернути увагу на розвиток фермерських господарств. Є низка проблем: відставання від сучасних інноваційних тенденцій сільськогосподарські технології (Доступні нові технології та технічна підтримка через них недоступні для більшості фермерів високі витрати); відсутність стартового капіталу, на якому можна будувати ефективне виробництво. Ця проблема можлива ліквідовано шляхом надання пільг фермерам позики зі зниженими процентними ставками.

Водночас повинні бути надані гарантії реалізація виробленої сільськогосподарської продукції за розумними цінами з метою створення умов під яким ферми матимуть можливість змінити свою технічну базу на більш сучасні [10].

Невеликі фермерські господарства є невід'ємною частиною частина вітчизняного агропромислового комплексу України і посідають важливе місце у забезпеченні продовольчим забезпеченням. Важлива частина сільськогосподарську продукцію в Україні виробляють невеликі фермерські господарства. Вони в структурі вітчизняного сільського господарства генерують 52,2% валового сільськогосподарського виробництва ферми. Переважна більшість доходів є невеликими ферми (93%) продаж врожаю.

Сьогодні фінансова підтримка сільських районів землеробство здійснюється в основному через набір програм, спрямованих на підвищення ефективності виробництва та забезпечення прибутку сільськогосподарським товаровиробникам. Держава розробила програму, яка призначена для розвитку сільського господарства в Україні. Це єдина комплексна стратегія розвитку сільського господарства та села територій на період 2015-2020 рр всебічне здійснення низки реформ, які сільськогосподарських товаровиробників, аграрне підприємство і чекали вже давно сільське населення. Ця програма визначає довгостроковий розвиток сільського господарства та сільських районів, є основою для стабільної та прозорої правової системи, яка покращити діловий клімат, боротьба з корупцією та заохочення інвестицій модернізація аграрного сектору економіки. Це також

забезпечує основу для лідерства інституційна реформа, необхідна для ефективний контроль та забезпечення заходи [6].

Стратегія пропонує підхід, який посилить конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств та збільшить експорт, одночасно намагаючись забезпечити однаковість розподіл доступних вигод, зокрема завдяки - сприяння розвитку сільських територій та покращенню якості життя в найбільш бідніших регіонах, і збереження природних ресурсів та навколишнього середовища.

В Україні 90% фруктів та овочів вирощують у невеликих фермах та домашніх господарствах. Як правило, дрібне землеробство в Україні може становити десь від 5 до майже 3 тис. га. Вони, безумовно, мають значну частку ринку. Першою великою проблемою таких малих підприємств та ферм є доступ на землю, оскільки в даний час не існує законодавства, що регулює ринок землі. Насправді вони існують лише мораторій на продаж землі і «чорний» ринок землі.

Ще однією основною проблемою для малих фермерських господарств є доступ до фінансування. Готовність банку кредити малому бізнесу обмежені. Це проблема не тільки в Україні, а й проблема з стикаються з невеликими фермерськими господарствами у багатьох країнах. Велика проблема і на селі Економіка - це недосконалість нормативної бази, яка заважає успішному розвитку і аграрний сектор в Україні, тому необхідно переглянути та встановити правову базу для захисту інтересів виробників сільськогосподарська продукція [10].

На початку 2016 р. Держава на підтримку сільськогосподарських товаровиробників, що мають намір запровадити податкову реформу і позбавити цю галузь її переваг. Впровадження такої реформи зменшила б сільськогосподарське виробництво і як відповідно зменшити кількість виробників сільськогосподарської продукції, державна економіка втратила б експортний потенціал від продажу продукції та зниження інвестиційної

привабливості аграрного сектору. Оскільки цей сектор дуже важливий для економіки країни, така реформа недоцільна.

Однак він був представлений на початку 2017 року нова система підтримки сільського господарства. Спрощена система оподаткування сільськогосподарських товаровиробників була скасована. Нова система забезпечує значне зменшення підтримки тваринництво та свинарство, а також підтримка Виробники птиці, ймовірно, скоротять меншою мірою. Підтримка зернових та олійних культур посівів було припинено. Однак ці втрати були частково компенсовано більш ефективним відшкодуванням ПДВ для ці культури. Очікується, що скасування субсидій уповільнить зростання цього сектору тривалий період. Нова система меншою мірою надає підтримку сільськогосподарським виробникам загалом.

Замість розвитку сільського господарства такі заходи держави ведуть до зниження темпів зростання в аграрному секторі та банкрутство сільськогосподарських підприємств. Оскільки працівники втрачають роботу в результаті такої політики, вони скорочуються заробітна плата, тобто обов'язковий напрямок аграрна політика України, а також за кордоном має бути фінансова підтримка фермерів.

Фактори, що уповільнення рівня розвитку сільського господарства: погано розвинена інфраструктура, нестабільні політичні та економічні умови, напівзруйноване обладнання, нестабільне та непередбачуване ціни на паливо, неповна нормативна база, застаріла технологія виробництва, ігнорування сівозміни та сівби, що виснажує та погіршує землю якість ґрунту.

Основні стратегічні напрямки розвитку сільського господарства в Україні представлені в таблиці 2.1

Таблиця 2.1. - Основні стратегічні напрямки розвитку сільського господарства в Україні

Вдосконалення нормативно-правової бази, яка забезпечить стабільний розвиток сільського господарства

Виробництво органічної, безпечної та екологічно чистої сільськогосподарської продукції
Встановлення ринкових цін на продукцію, які забезпечують прибутковість свого виробництва для більшості виробників
Впровадження досягнень та інновацій STP
Залучення молоді до сільського господарства
Забезпечення гідної заробітної плати у сільській місцевості економіка та ін

2.2. Організаційно-правові основи функціонування підприємства

Об'єктом дослідження є товариство з обмеженою відповідальністю ТОВ «СК Джон Дір технології».

Товариство з обмеженою відповідальністю «СК Джон Дір технології» (далі – Компанія), код ЄДРОПОУ – 38602749. Місцезнаходження: 63200 місто Харків, вул. Драгомирівська 10 корп.Т-1.

У своїй діяльності ТОВ «СК Джон Дір технології» керується діючим законодавством України та Статутом. Зміни і доповнення до Статуту можуть вноситись за рішенням вищого органу товариства і підлягають реєстрації в установленому порядку у відповідних органах державної реєстрації.

Відповідно до чинного законодавства товариство має право:

- укладати будь-які угоди, а також здійснювати інші юридичні акти з українськими та іноземними юридичними особами і громадянами як в Україні, так і за кордоном;
- проводити в установленому порядку та брати участь в аукціонах, торгах, конкурсах, ярмарках, наукових конференціях;
- самостійно виготовляти та реалізовувати продукцію і послуги, які надаються товариством;
- брати участь у фінансуванні будівництва об'єктів виробничого та соціального призначення;

- здійснювати права власника відносно свого майна;
- отримувати кредити в банках та в інших кредиторів;
- здійснювати прискорену амортизацію основних фондів відповідно до законодавства;
- створювати підприємства та акціонерні товариства спільно з зарубіжними партнерами, створювати спільні підприємства, відкривати бюро, контори, магазини, кіоски, агенції, пункти прокату, відеосалони на Україні та за кордоном;
- виступати позивачем на відповідачем в судах, арбітражних і третейських судах;
- збільшувати та зменшувати розмір Статутного фонду;
- виступати учасником зовнішньоекономічної діяльності відповідно до чинного законодавства.

Майно ТОВ «СК Джон Дір технології» складається з основних фондів і оборотних коштів, а також інших цінностей, вартість яких відображається в самостійному балансі товариства. Майно товариства належить учасникам відповідно до їх часток у статутному фонді.

Основним видом діяльності ТОВ являється оптова торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів, а також:

1. Допоміжна діяльність у рослинництві
2. Технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів
3. Роздрібна торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів
4. Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту
5. Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами й устаткуванням
6. Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах
7. Надання інших інформаційних послуг, н. в. і. у.
8. Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого

нерухомого майна

9. Ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення

10. Ремонт і технічне обслуговування готових металевих виробів

11. Виробництво інших готових металевих виробів, н. в. і. у.

Основними факторами впливу на збитковість діяльності поточного року стали:

- зниження цін у зв'язку з епідемією вірусу;
- висока ціна на енергоносії при тому що переробна галузь енергоємна;
- ринкове зростання цін на допоміжні матеріали.

Ефективність управління підприємством в сучасних умовах багато в чому залежить від сформованої організаційної структури управління. Організаційна структура управління відображає зв'язки між підрозділами, органами управління тощо.

ТОВ «СК Джон Дір технології» має організаційну структуру управління. Організаційна структура управління підприємством є засобом сприяння досягнення менеджерами своїх цілей. Оскільки цілі є похідними від загальної стратегії підприємства, тісний зв'язок стратегії та структури цілком логічний. Відповідно організаційна структура має дотримуватися певної стратегії. І якщо менеджери здійснюють вагомні зміни у своїй організаційній стратегії, вони мають модифікувати організаційну структуру задля пристосування до цих змін та їх підтримання. Відповідно до організаційної структури підприємства розробляється система управління підприємством.

З часом організаційна структура і система управління підприємством можуть зазнавати певних змін. Припускаючи, що процес розвитку організаційної структури є циклічним, можна виділити в її розвитку три фази: рівноваги; дисгармонії та зміни. На першій фазі організаційна структура управління відповідає за змістом та формою потребам підприємства. На другій фазі спочатку непомітно, а далі все суттєвіше простежується дисбаланс між

фактичним і необхідним станом системи під впливом активно діючих внутрішніх та зовнішніх чинників. Застосовуючи відповідний набір методів управління, система на третьому етапі, фазі змін переводиться з розбалансованого стану в стан рівноваги.

Організаційна структура управління підприємством - основа системи управління, яка визначає склад, підпорядкованість та взаємодію її елементів окреслює необхідну кількість управлінського персоналу, здійснює його розподіл за підрозділами, регламентує адміністративні, функціональні та інформаційні взаємовідносини між працівниками апарату управління та підрозділами, встановлює права, обов'язки і відповідальність менеджерів тощо.

Організаційна структура управління ТОВ «СК Джон Дір технології» наведена в рисунку 2.1.

Рисунок 2.1. - Організаційна структура управління ТОВ «СК Джон Дір технології»

Зв'язки між елементами системи управління, які визначають відповідний тип організаційної системи управління підприємством, поділяють на:

- лінійні - виникають між підрозділами та керівниками різних рівнів управління і передбачають підпорядкованість одного керівника іншому;

- функціональні - характеризують взаємодію керівників, які виконують певні функції на різних рівнях управління, проте між ними не існує адміністративного підпорядкування;

- міжфункціональні - мають місце між підрозділами одного рівня управління.

Завдання менеджера в процесі управління полягає в тому, щоб надати всім компонентам підприємства такої форми та об'єднати їх так, аби підприємство було одним цілим і функціонувало цілеспрямовано. Саме тому на будь-якому підприємстві існує певна підпорядкованість між його складовими та рівнями менеджменту, чіткий розподіл влади, прав та відповідальності.

Для відображення структурних взаємозв'язків основних рівнів та підрозділів підприємства, їх підпорядкованості на практиці використовують певні схеми організаційної структури управління. Такі схеми є лише скелетом системи управління, оскільки не розкривають склад та зміст функцій, прав та обов'язків підрозділів та посадових осіб.

2.3. Аналіз основних економічних та фінансових показників діяльності підприємства

Аналіз діяльності підприємства поширюється на досить широке коло показників, які розкривають суть економічних явищ з кількісного чи якісного боку в абсолютних або відносних величинах. Рушійні сили, умови та причини, які визначають той чи інший показник, називаються факторами. Для вивчення їх дій та впливу на показники, що піддаються аналізу, їх необхідно певним

чином класифікувати.

Принципи класифікації факторів у фінансово-господарському аналізі аналогічні тим, які лежать в основі класифікації аналітичних задач. За своїм змістом усі фактори, які вивчаються у фінансово-економічному аналізі, можна розділити на:

- виробничо-економічні;
- соціально-економічні.

Перші – виражають умови, які забезпечують підприємницьку діяльність з точки зору організації виробничого процесу, раціонального використання ресурсів, залучених підприємством для своєї діяльності .

Соціально-економічні фактори – це рушійна сила підвищення ефективності роботи підприємства, які закладені у самих учасниках виробництва.

Фінансова звітність згідно з П(С)БО – це бухгалтерська звітність, що відображає фінансовий та економічний стан підприємства і результати його діяльності за звітний період. Фінансова звітність складається з: форми №1 «Баланс», форми №2 «Звіт про фінансові результати», форми №3 «Звіт про рух грошових коштів», форми №4 «Звіт про власний капітал», форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності», примітки до звітів.

Позаоблікова інформація, на відміну від нормативної, планової й облікової, має позасистемний характер. Її призначення полягає у тому, щоб доповнити недостатні дані для проведення дослідження. Потреба в ній виникає, як правило, за необхідності поглиблення економічного аналізу і визначення конкретних причин зміни показників, які вивчаються.

Метою аналізу економіко-фінансових показників є дослідження тенденцій розвитку підприємства на визначену дату, або за певний період, та аналіз показників діяльності підприємства для виявлення резервів їх покращення.

Для розрахунків фінансово – економічних показників було використано дані фінансового, статистичного та оперативного обліку підприємства за 2018-2020 рр.:

- форма №1 – «Баланс» (Звіт про фінансовий стан);
- форма №2 – «Звіт про фінансові результати» (звіт про сукупний дохід).

Таблиця 2.2 – Економічні та фінансові показники діяльності ТОВ «СК Джон Дір Технології» за 2018-2020 рр.

№	Показники	Одиниці виміру	Рік			Відхилення			
			2018	2019	2020	2020/2018 рр.		2020/2019 рр.	
						Абсолютне відхил.	Темп приросту, %	Абсолютне відхил.	Темп приросту, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. КАПІТАЛ ТА РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВА									
1.1	Середня вартість сукупного капіталу	тис. грн.	2489,85	3015,5	3897,85	1408	156,55	882,35	129,26
1.2	Середня вартість власного капіталу	тис. грн.	1242,8	1637,5	1824,35	581,55	146,79	186,85	111,41
1.3	Основні засоби:								
1.3.1	за первинною вартістю на кінець року	тис. грн.	1434,7	1805,9	2770,3	1335,6	193,09	964,4	153,40
1.3.2	знос на кінець року	тис. грн.	579,5	985,1	1450,4	870,9	250,28	465,3	147,23
1.3.3	середньорічна вартість основних засобів	тис. грн.	637,3	838	1070,35	433,05	167,95	232,35	127,73
1.4	Нематеріальні активи:								
1.4.1	за первинною вартістю на кінець року	тис. грн.	0	0	0	0	-	0	-
1.4.2	знос (накопичена амортизація) на кінець року	тис. грн.	0	0	0	0	-	0	-
1.4.3	середня вартість нематеріальних активів	тис. грн.	0	0	0	0	-	0	-
1.5	Оборотні активи:								
1.5.1	усього на кінець року	тис. грн.	2185,5	2169,5	3250,7	1065,2	148,74	1081,2	149,84
1.5.2	дебіторська заборгованість на кінець року	тис. грн.	956,9	469,4	869,6	-87,3	90,88	400,2	185,26
1.5.3	Запаси на кінець року	тис. грн.	807,1	1314,7	1673,7	866,6	207,37	359	127,31
1.5.4	Грошові кошти та їх еквіваленти на кін. року	тис. грн.	326,5	341,6	530,9	204,4	162,60	189,3	155,42

1.5.5	середні залишки оборотних засобів	тис. грн.	1852,55	2177,5	2710,1	857,55	146,29	532,6	124,46
1.6	Середньооблікова чисельність:								
1.6.1	Середньооблікова чисельність працівників	чол.	9	9	9	0	100,0 0	0	100,0 0
1.6.2	Середньооблікова чисельність робітників	чол.	5	5	4	-1	80,00	-1	80,00
2. ЕКОНОМІЧНІ ТА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ									
2.1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	тис. грн.	9734,7	10593,3	9163,5	-571,2	94,13	-1429,8	86,50
2.2	Обсяг реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	тис. грн.	10593,3	9163,5	11630,6	1037,3	109,79	2467,1	126,92
2.3	Обсяг виробництва продукції	тис. грн.	1589,0	1466,2	1744,6	155,595	109,79	278,43	118,99
2.4	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	5049,6	5150,5	6325,7	1276,1	125,27	1175,2	122,82
2.5	Валовий прибуток (збиток)	тис. грн.	5544,1	4037,2	5348,8	-195,3	96,48	1311,6	132,49
2.6	Прибуток (збиток) від операційної діяльності	тис. грн.	761,5	234,9	259,2	-502,3	34,04	24,3	110,34
2.7	Чистий прибуток	тис. грн.	547,8	624,4	192,7	-355,1	35,18	-431,7	30,86
2.8	Фонд оплати праці усіх працівників	тис. грн.	10593,7	9187,7	11674,5	1080,8	110,20	2486,8	127,07
2.9	Фонд робочого часу	люд-годин и	18576	18720	18792	216	101,16	72	100,38
3. Показники ефективності використання ресурсів									
3.1	Продуктивність праці одного працівника	тис. грн. / особа	1081,6 3	1177,0 3	1018,17	-63,47	94,13	-158,87	86,50
3.2	Продуктивність праці одного робітника	тис. грн. / особа	1946,9 4	2118,6 6	2290,88	343,94	117,6 7	172,22	108,1 3
3.3	Рівень оплати праці за 1 людино-годину	тис. грн. / люд-год	56,69	62,50	74,71	18,03	131,80	12,21	119,54
3.4	Середньомісячна заробітна плата одного працівника	тис. грн.	9,75	10,83	13,00	3,25	133,33	2,17	120,00
3.5	Коефіцієнт зносу основних засобів на кінець року		0,40	0,55	0,52	0,12	129,62	-0,02	95,98

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.8	Фондовіддача	грн./ грн.	15,27	12,64	8,56	-6,71	56,05	-4,08	67,72
3.9	Фондоозброєність праці працівників	тис. грн./ чол.	70,81	93,11	118,93	48,12	167,95	25,82	127,73
3.10	Коефіцієнт обіговості оборотних засобів	Оборо- ти	5,72	4,22	4,31	-1,41	75,33	0,09	102,09
3.11	Середній період обороту оборотних засобів	дні	63	85	84	21	132,75	-2	97,95
3.12	Коефіцієнт обіговості активів	Грн. / грн.	4,25	3,05	3,00	-1,26	70,39	-0,05	98,30
3.13	Коефіцієнт обіговості дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги	Оборо- ти	11,07	19,57	13,43	2,35	121,27	-6,15	68,59
3.14	Середній період обороту дебіторської заборгованості	дні	33	18	27	-5,70	82	8	145,80
3.15	Коефіцієнт обіговості запасів	Оборо- ти	13,13	6,99	6,98	-6,15	53,14	-0,01	99,81
3.16	Середній період зберігання запасів	дні	27	52	52	24,18	188	0	100,19
3.17	Тривалість операційного циклу	дні	59,95	69,91	78,43	18,48	130,83	8,52	112,19

4. Показники рентабельності

4.1	Рентабельність продажу	%	7,19	2,56	2,22	-4,97	30,89	-0,34	86,84
4.2	Рентабельність активів	%	30,58	7,79	6,65	-23,93	21,74	-1,14	85,37
4.3	Рентабельність власного капіталу	%	50,24	11,77	11,65	-38,59	23,18	-0,12	98,98

Отже, розрахувавши економічні та фінансові показники діяльності ТОВ «СК Джон Дір технології» можна спостерігати зростання середньої вартості сукупного та власного капіталів, який представлений на рисунку 2.1.

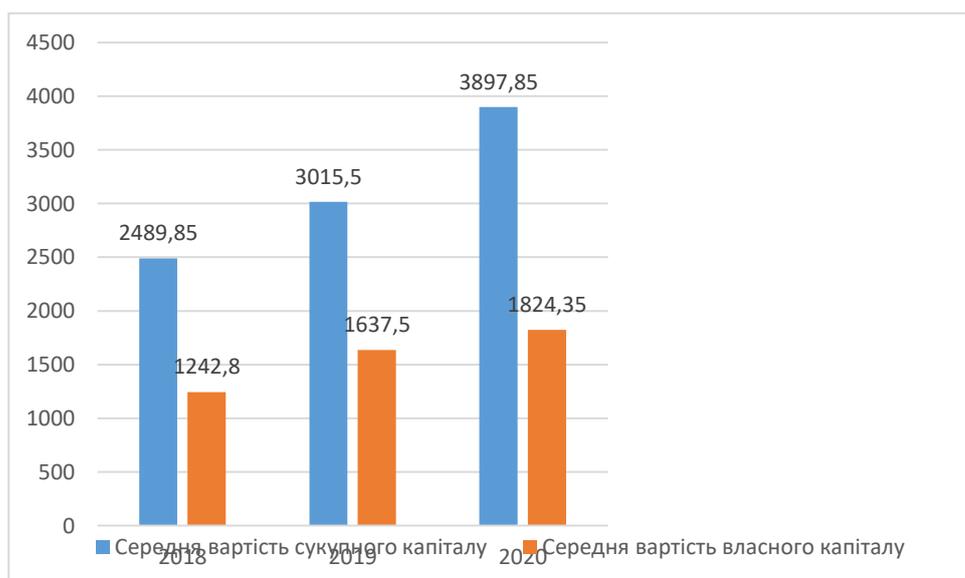

Рисунок 2.1. Динаміка середньої вартості сукупного та власного капіталів на ТОВ «СК Джон Дір технології»

Загальна вартість оборотних активів на кінець 2020 р. становила 3250,7 тис. грн., що на 1065,2 тис. грн. або на 148,74% менше в порівнянні з 2018 р. У порівнянні з 2019 роком загальна вартість оборотних активів зменшилась на 1081,2 тис. грн. або на 149,84%, що є негативним явищем.

Також можемо спостерігати досить значне зростання дебіторської заборгованості, так як у 2020 р. порівняно з 2018 вона зменшилась з 956,9 тис. грн. до 869,4 тис. грн – на 83,7 тис. грн. або на 90,3%, а порівняно з 2019 роком – зросла на 400,2 тис. грн. або на 185,25%.

Щодо середніх залишків оборотних засобів, можемо зазначити, що вони мали тенденцію до збільшення протягом останніх 3 років, і у 2020 р. у порівнянні з 2018 та 2019 рр. зменшення становило 857,55 тис. грн. та 532,6 тис. грн. відповідно. Темпи скорочення середніх залишків оборотних засобів становлять 146,29% та 124,46% відповідно у порівнянні з 2018 р. та 2019 р. Динаміку середньорічної вартості основних засобів та середніх залишків оборотних засобів ТОВ «СК Джон Дір технології» зображено на рисунку 2.2.

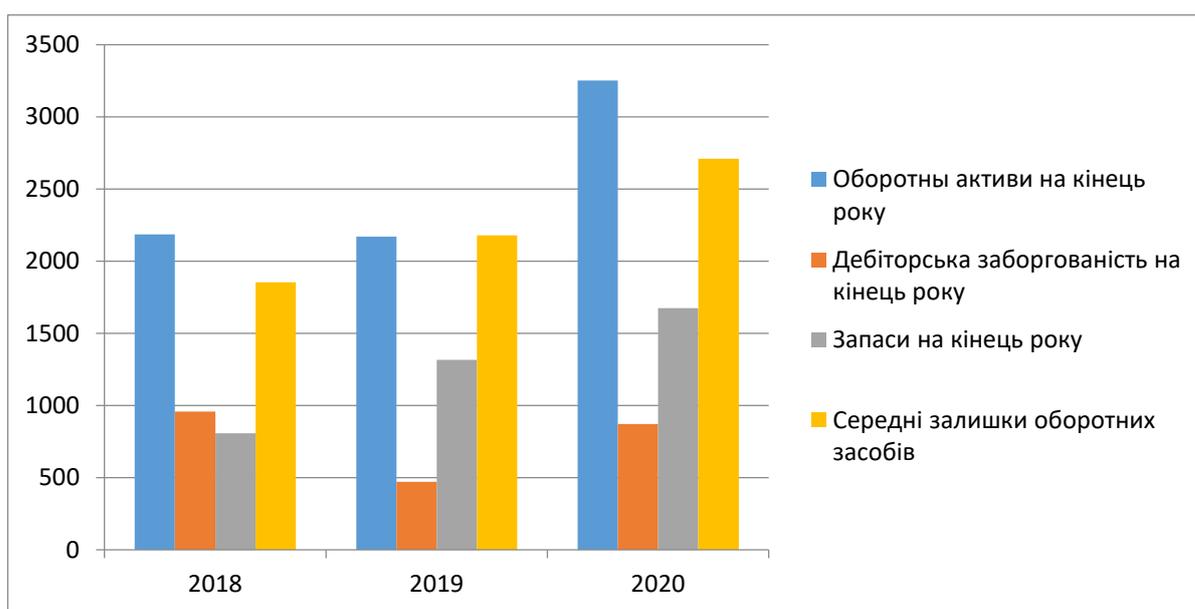

Рисунок 2.2 – Динаміка вартості оборотних активів, запасів та

середніх залишків оборотних засобів ТОВ «СК Джон Дір технології» за
2018-2020 рр.

Протягом аналізованого періоду не відбувається змін у кількості середньооблікової чисельності працівників - 9 осіб. Таку динаміку можемо спостерігати на рисунку 2.3.

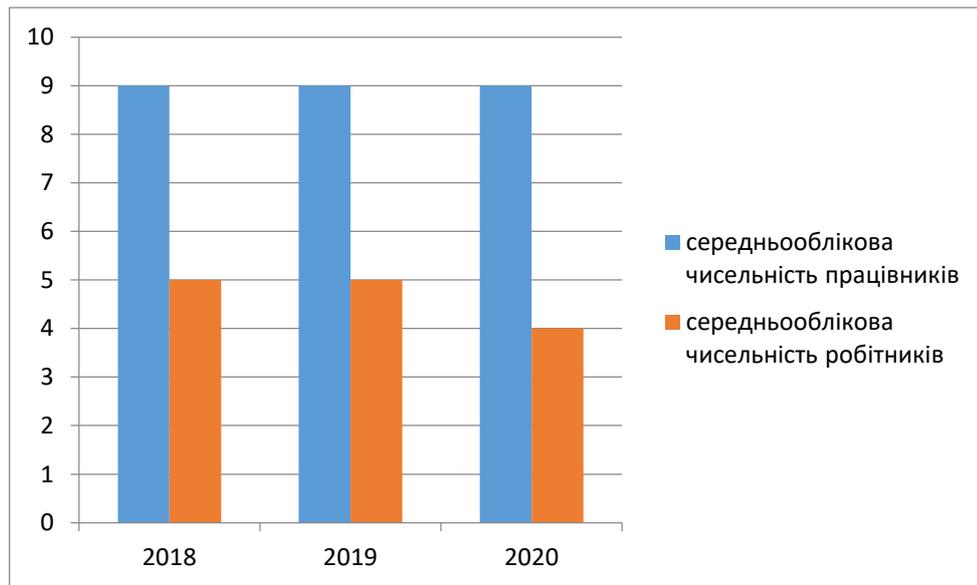

Рисунок 2.3 – Динаміка середньооблікової кількості працівників та робітників ТОВ «СК Джон Дір технології» за 2018-2020 рр.

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції коливався протягом 2018-2020 років – у 2018 році – 10539,3 тис. грн., у 2019 році – лише 9163,5 тис. грн., а у 2020 році – 11630,6 тис. грн. У 2020 році порівняно з 2018 роком чистий дохід зріс на 1037,3 тис. грн. або на 109,8%, а порівняно з 2019 роком – відповідно на 2467,1 тис. грн. або більш ніж вдвічі (на 127%).

Щодо собівартості продукції, то даний показник зріс у 2020 р. порівнянні з 2018 р. на 1276,1 тис. грн. (125,27%), а у порівнянні з 2019 р. – відповідно на 1175,2 тис. грн. (122,81%). Динаміку чистого доходу та собівартості реалізованої продукції ТОВ «СК Джон Дір технології» представлено на рисунку 2.4.

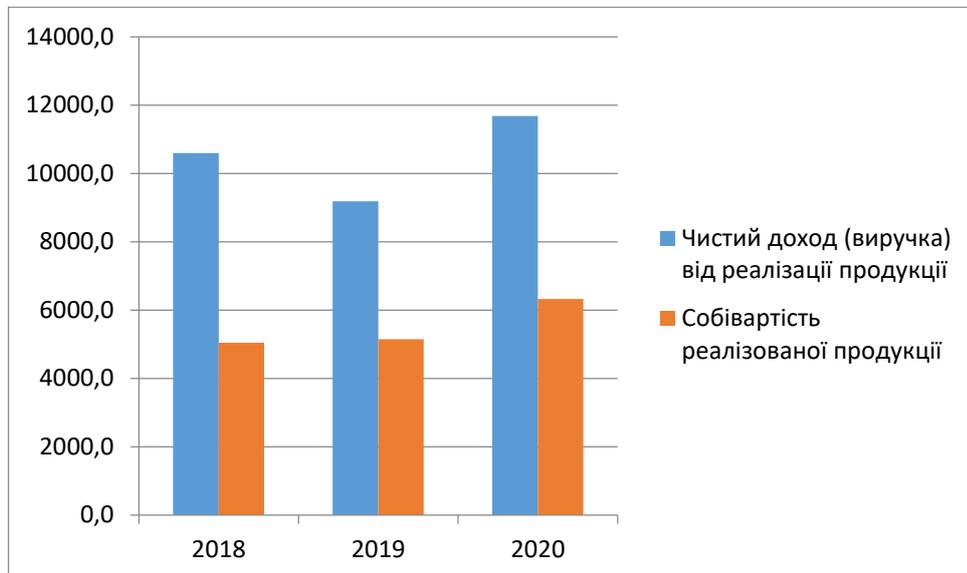

Рисунок 2.4 – Динаміка чистого доходу та собівартості реалізованої продукції ТОВ «СК Джон Дір технології»

Внаслідок зменшення обсягів виготовлення деталей протягом 2018-2020 рр. відбулося зменшення валового прибутку, який у 2020 р. склав 5348,8 тис. грн., що на 195,3 тис. грн. або на 96,48% менше від 2018 р. та на 1311,6 тис. грн. або на 132,49% більше у порівнянні з 2019 р. Зменшення валового прибутку відбулося за рахунок скорочення чистого доходу від реалізації продукції. Графічно динаміка валового прибутку наведена на рисунку 2.5.

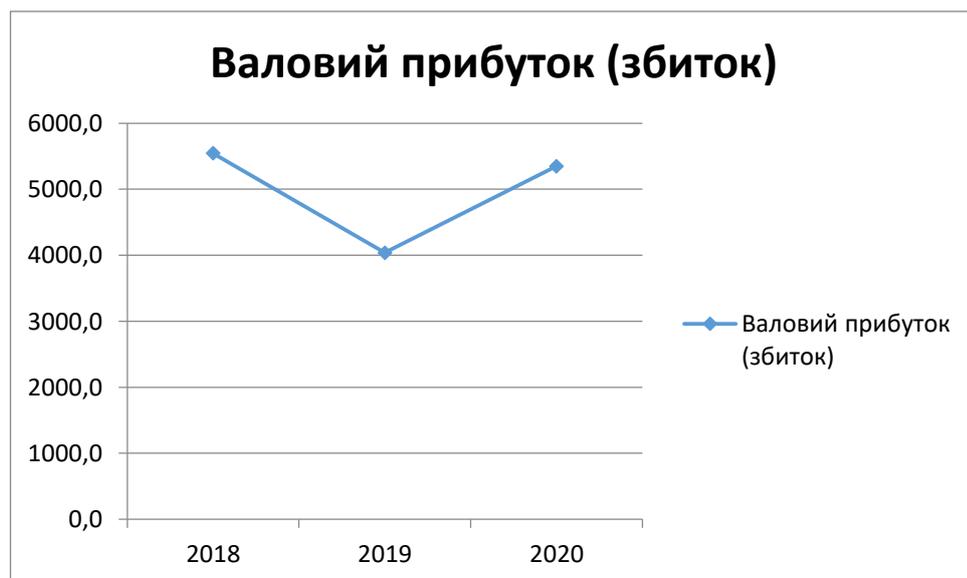

Рисунок 2.5 – Динаміка валового прибутку ТОВ «СК Джон Дір технології» за 2018–2020 рр.

Якщо в 2018 році розмір чистого прибутку склав 1053 тис. грн., у 2019 рік - 1170 тис. грн., а в 2020 році зріс на 351 тис. грн. або на 133,33%. Графічно динаміка чистого прибутку наведена на рисунку 2.6.

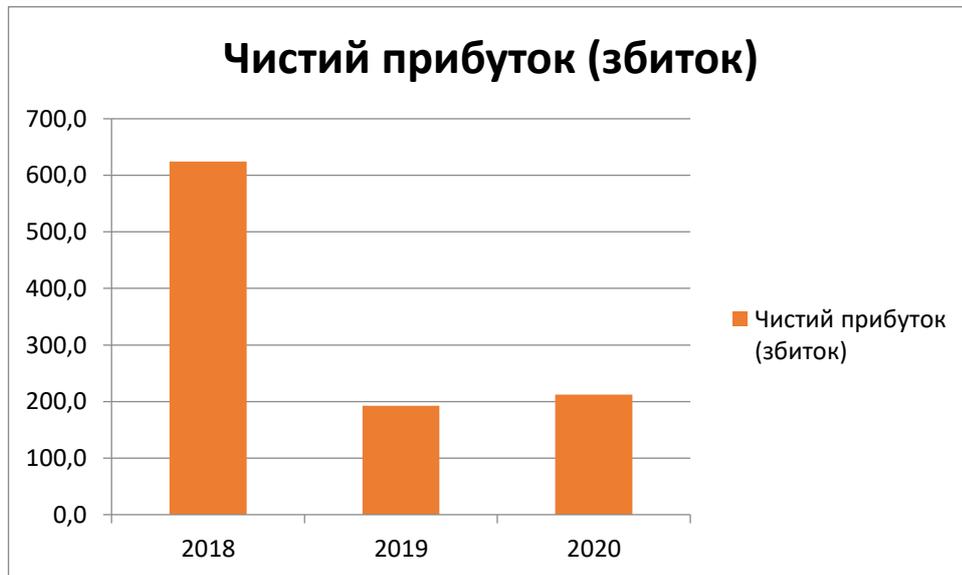

Рисунок 2.6 – Динаміка чистого прибутку (збитку) ТОВ «СК Джон Дір технології» за 2018-2020 рр.

Протягом 2018-2020 рр. відбулося поступове зростання фонду оплати праці працівників. Його значення у 2020 р. становило 11630,6 тис. грн., що на 1037,3 тис. грн. або на 109,8% більше від 2018 р. та на 2467,1 тис. грн. або на 127% – порівняно з 2019 р. Зростання фонду оплати праці свідчить про зростання заробітної плати працівників. Зокрема, у 2020 р. середньомісячна заробітна плата працівника складала 13 тис. грн., що на 133,33 % більше від 2018 р. та на 120 % більше, порівняно з 2019 р. Це є позитивним, за умов високої заробітної плати прагнення працівників до забезпечення високої продуктивності роботи значно вища. Графічно динаміка фонду оплати праці працівників за 2018-2020 роки наведена на рисунку 2.7.

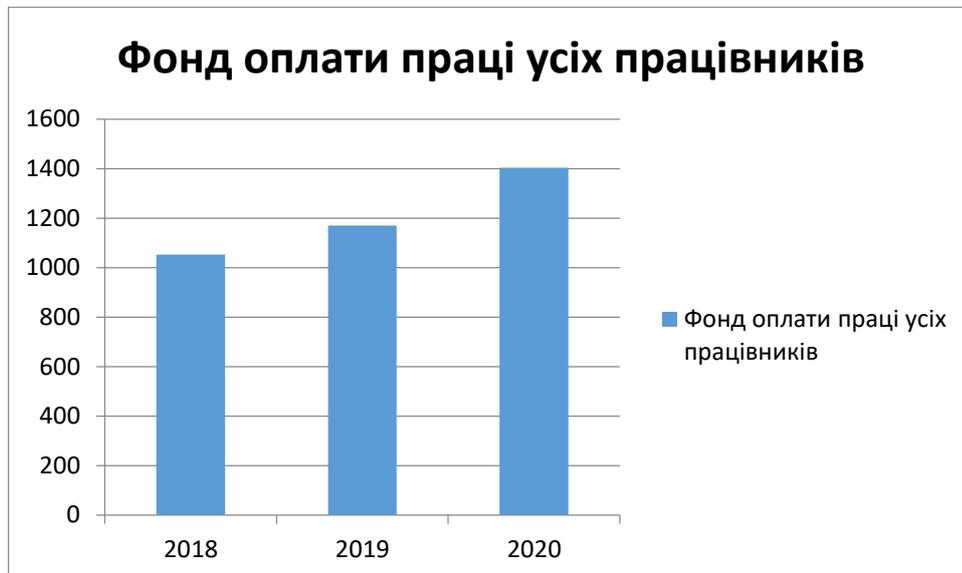

Рисунок 2.7 – Динаміка фонду оплати праці працівників ТОВ «СК Джон Дір технології» за 2018-2020 рр.

Динаміку продуктивності праці одного робітника та одного працівника ТОВ «СК Джон Дір технології» можемо спостерігати на рисунку 2.8. З рисунку 2.8 можна побачити, що протягом 2018-2020 рр. показник продуктивності праці як працівників так і робітників мав такий же характер змін як і динаміка чистого доходу (на 109,8% та на 127%), що було зумовлено значним ростом обсягу виробництва продукції. Продуктивність праці працівників у 2018 році склала 1177,08 тис. грн., у 2019 році – 1020,86 тис. грн., у 2020 році – 1297,17 тис. грн. У 2020 році порівняно з 2018 роком продуктивність праці працівників збільшилась на 120,09 тис. грн. або на 110,20%, порівняно з 2019 роком – зросла на 276,31 тис. грн. або на 127,07%.

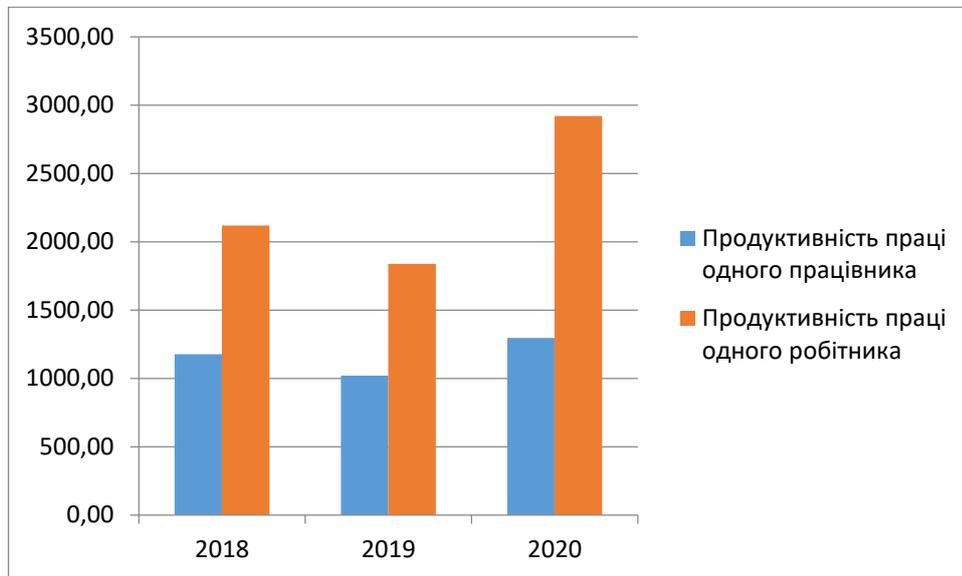

Рисунок 2.8 – Динаміка продуктивності праці одного робітника та одного працівника ТОВ «СК Джон Дір технології» за 2018-2020 рр.

Основною причиною, що зумовлена збільшення продуктивності праці працівників було збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції, робіт та послуг в 2020 році збільшення обсягів вироблення деталей.

Порівнюючи 2020 рік з 2018 роком відбувається зниження даного показника на 18,55 грн./грн. або на 67,37%. Це свідчить про зниження ефективності виробництва, та в певній мірі недостатність капіталовкладень в підприємство, а отже для підвищення даного показника ТОВ «СК Джон Дір технології» повинно ефективніше використовувати наявні основні фонди та розглянути можливий план капіталовкладень у підприємство у 2020 році.

Аналіз коефіцієнта фондоозброєності праці працівників підприємства показує, що на кінець 2020 року на одного працівника підприємства припадало 5,17 тис. грн. основних фондів, при цьому присутня негативна тенденція зменшення цього показника протягом аналізованого періоду у розмірі 3,48 тис. грн. у 2018 році, а отже це свідчить про те, що основних фондів на підприємстві не достатньо.

Щодо ефективності оборотних засобів, то коефіцієнт обіговості оборотних засобів у 2020 р порівняно з 2018 роком зменшився з 16,62

грн./грн. до 10,91 грн./грн. і також зменшився у 2020 році порівняно з 2019 роком на 0,06 грн./грн. або на 99,48%. Відповідно середній період обороту оборотних засобів у 2020 році збільшився на 48 днів або на 167,95% порівняно з 2018 роком та збільшився на 26 днів або на 127,73% порівняно з 2019 роком . Дане явище є позитивним, адже збільшення періоду обороту свідчить збільшення кількості запасів, а отже підвищення ризику погашення та списання.

Динаміка фондівддачі та коефіцієнта обіговості оборотних фондів показана на рисунку 2.9.

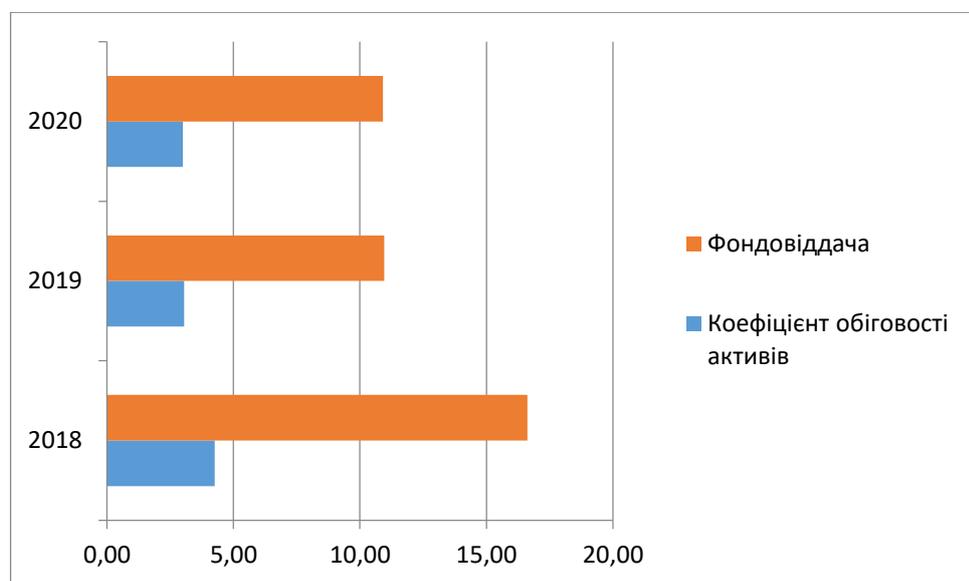

Рисунок 2.9 – Динаміка фондівддачі та коефіцієнта обіговості ТОВ «СК Джон Дір технології»

Аналізуючи показники рентабельності ТОВ «СК Джон Дір технології», можемо зазначити, що рентабельність сукупного капіталу (активів) була найбільшою у 2018 р. (30,58%), а найменшою – у 2020 р. показник рентабельності мав додатне значення 6,65%; показник рентабельності власного капіталу був найбільшим у 2018 р. (52,4 %), а найменшим – у 2020 р. (11,65 %); рентабельність продажу була найбільшою у 2018 р. (7,19%), а найменшою – у 2020 р. (2,22%).

Динаміка показників рентабельності ТОВ «СК Джон Дір технології» наведена на рисунку 2.10.

Рисунок 2.10 – Динаміка показників рентабельності ТОВ «СК Джон Дір технології» за 2018-2020 роки

Отже, проаналізувавши фінансово-економічні показники діяльності ТОВ «СК Джон Дір технології» за 2018-2020 роки можемо стверджувати, що товариство на даний момент має стабільне фінансове становище. Більшість фінансово-економічних показників діяльності досліджуваного товариства мають позитивні тенденції. ТОВ «СК Джон Дір технології» необхідно розвиватися у напрямі збільшення обсягів та ефективності виробництва.

2.4. Стан охорони праці на підприємстві

На приватному підприємстві ТОВ «СК Джон Дір Технології» створена і ефективно функціонує система управління охороною праці з використанням організаційно-технічних і економічних заходів і засобів.

Система управління охороною праці (СУОП) — це сукупність органів управління підприємством, які на підставі комплексу нормативної документації проводять цілеспрямовану, планомірну діяльність щодо здійснення завдань і функцій управління з метою забезпечення здорових, безпечних і високопродуктивних умов праці. Створення СУОП здійснюється

шляхом послідовного визначення мети і об'єкта управління, завдань і заходів щодо охорони праці, функцій і методів управління, побудови організаційної структури управління, складання нормативно-методичної документації. Головна мета управління охороною праці є створення здорових, безпечних і високопродуктивних умов праці, покращення виробничого побуту, запобігання травматизму і профзахворюванням.

В спрощеному вигляді СУОП представляє собою сукупність органа (суб'єкта) та об'єкта управління, що зв'язані між собою каналами передачі Інформації. Суб'єктом управління в СУОП на підприємстві в цілому є керівник (головний інженер), а в цехах, на виробничих дільницях і в службах — керівники відповідних структурних підрозділів і служб. Організаційно-методичну роботу по управлінню охороною праці, підготовку \, правлінських рішень і контроль за їх своєчасною реалізацією здійснює служба охорони праці підприємства, що підпорядкована безпосередньо керівнику підприємства (головному інженеру). Суб'єкт управління аналізує інформацію про стан охорони праців структурних підрозділах підприємства та приймає рішення спрямовані на приведення фактичних показників охорони праці у відповідність з нормативними. Об'єктом управління в СУОП є діяльність структурних підрозділів та служб підприємства по забезпеченню безпечних і здорових умов праці на робочих місцях, виробничих дільницях, цехах та підприємства в цілому.

Охорона праці базується на законодавчих, директивних та нормативно-технічних документах. При управлінні охороною праці не повинні прийматись рішення та здійснюватись заходи, що суперечать діючому законодавству, державним нормативним актам про охорону праці, стандартам безпеки праці, правилам та нормам охорони праці.

До основних функцій управління охороною праці належать:

- прогнозування і планування робіт, їх фінансування;
- організація та координація робіт;
- облік показників стану умов і безпеки праці;

- аналіз та оцінка стану умов і безпеки праці;
- контроль за функціонуванням СУОП;
- стимулювання роботи по вдосконаліттю охорони праці.

Основні завдання управління охороною праці:

- навчання працівників безпечним методам праці та пропаганда питань охорони праці;
- забезпечення безпечності технологічних процесів, виробничого устаткування, будівель і споруд; нормалізація санітарно-гігієнічних умов праці;
- забезпечення працівників засобами індивідуального захисту;
- забезпечення оптимальних режимів праці та відпочинку;
- організація лікувально-профілактичного обслуговування;
- професійний добір працівників з окремих професій;
- удосконалення нормативної бази з питань охорони праці.

Планування роботи з охорони праці.

Функція планування, в основі якої лежить прогностичний аналіз, має вирішальне значення в системі управління охороною праці. Планування роботи з охорони праці поділяється на перспективне, поточне та оперативне.

Перспективне планування вміщує найбільш важливі, трудомісткі і довгострокові за терміном виконання заходи з охорони праці, виконання яких, як правило, вимагає сумісної роботи кількох підрозділів підприємства. Можливість виконання заходів перспективного плану повинна бути підтверджена обґрунтованим розрахунком необхідного матеріально-технічного забезпечення і фінансових витрат з зазначенням джерел фінансування. Основною формою перспективного планування роботи з охорони праці є розроблення комплексного плану підприємства щодо покращення стану охорони праці.

Поточне планування здійснюється у межах календарного року через розроблення відповідних заходів у розділі «Охорона праці» колективного договору.

Оперативне планування роботи з охорони праці здійснюється за підсумками контролю стану охорони праці в структурних підрозділах і на підприємстві в цілому. Оперативні заходи щодо усунення виявлених недоліків зазначаються безпосередньо у наказі власника підприємства, який видається за підсумками контролю, або у плані заходів, як додатку до наказу.

Функція СУОП щодо організації та координації робіт передбачає формування органів управління охороною праці на всіх рівнях управління і всіх стадіях виробничого процесу, визначення обов'язків, прав, відповідальності та порядку взаємодії осіб, що приймають участь в процесі управління, а також прийняття та реалізацію управлінських рішень.

Контроль за станом охорони праці. Дійове управління охороною праці можна здійснювати тільки при наявності повної, своєчасної і вірогідної інформації про стан охорони праці. Одержати таку інформацію, виявити можливі відхилення від норм безпеки, а також перевірити виконання планів та управлінських рішень можна тільки на підставі регулярного та об'єктивного контролю. Тому контроль стану охорони праці є найбільш відповідальна та трудомістка функція процесу управління.

До основних форм контролю за станом охорони праці належать: оперативний контроль; контроль, що проводиться службою охорони праці підприємства; громадський контроль; адміністративно-громадський трьохступеневий контроль; відомчий контроль вищих органів. Необхідно зазначити, що крім контролю, здійснюється нагляд за охороною праці з боку державних та профспілкових інспекцій.

Оперативний контроль з боку керівників робіт і підрозділів підприємства проводиться згідно із затвердженими посадовими обов'язками.

Служба охорони праці контролює виконання вимог безпеки праці у всіх структурних підрозділах та службах підприємства.

У справі створення здорових та безпечних умов праці значна роль відводиться громадському контролю, який здійснюється комісією з питань охорони праці підприємства та громадськими інспекторами з охорони праці.

Адміністративно-громадський трьохступеневий контроль проводиться на трьох рівнях. На першій ступені контролю начальник виробничої дільниці (майстер) спільно з громадським інспектором профгрупи щоденно перевіряють стан охорони праці на виробничій дільниці. На другому ступені — начальник цеху спільно з громадським інспектором та спеціалістами відповідних служб цеху (механік, електрик, технолог) два рази в місяць перевіряють стан охорони праці згідно з затвердженим графіком. На третій ступені контролю щомісячно (згідно із затвердженим графіком) комісія підприємства під головуванням керівника (головного інженера) перевіряє стан охорони праці на підприємстві. До складу комісії входять: керівник служби охорони праці, голова комісії з охорони праці профкому, керівник медичної служби, працівник пожежної охорони та головні спеціалісти підприємства (технолог, механік, енергетик). Результати роботи комісії фіксуються в журналі трьохступеневого контролю і розглядаються на нараді. За результатами наради видається наказ по підприємству.

Облік, аналіз та оцінка показників охорони праці та функціонування СУОП направлені (відповідно до одержаної інформації) на розробку та прийняття управлінських рішень керівниками усіх рівнів управління (від майстра дільниці до керівника підприємства). Суть даної функції полягає у системному обліку показників стану охорони праці, в аналізі одержання даних та узагальненні причин недотримання вимог законодавчих та нормативних документів, а також причин невиконання планів з охорони праці з розробкою заходів, направлених на усунення виявлених недоліків. Аналізуються матеріали: про нещасні випадки та професійні захворювання; результати всіх видів контролю за станом охорони праці; дані паспортів санітарно-технічного стану умов праці в цеху (на дільниці); матеріали спеціальних обстежень будівель, споруд, приміщень, обладнання та ін. В результаті обліку, аналізу та оцінки стану охорони праці вносяться доповнення та уточнення до оперативних, поточних та перспективних планів роботи з охорони праці, а також — по стимулюванню діяльності окремих

структурних підрозділів, служб, працівників за досягнуті показники охорони праці.

Стимулювання діяльності з охорони праці направлено на створення зацікавленості працівників в забезпеченні здорових та безпечних умов праці. Відповідно до ст. 29 Закону України «Про охорону праці» до працівників підприємств можуть застосовуватися будь-які заохочення за активну участь та ініціативу у здійсненні заходів щодо підвищення безпеки та покращення умов праці. Стимулювання передбачає моральні та матеріальні заохочення. До числа останніх належать: премії, винагороди за виконану конкретну роботу, винахідництво та раціоналізаторські пропозиції з питань охорони праці. Джерелом стимулювання діяльності з охорони праці є фонди охорони праці.

Основні вимоги до обладнання робочих місць і умов праці

При організації робочого місця економіста мають бути дотримані наступні основні умови: оптимальне розміщення устаткування, що входить до складу робочого місця і достатній робочий простір, що дозволяє здійснювати усі необхідні рухи і переміщення. Головними елементами робочого місця економіста є стіл і крісло. Основним робочим положенням є положення сидячи. Робоча поза сидячи викликає мінімальне стомлення економіста.

Раціональне планування робочого місця передбачає чіткий порядок і постійність розміщення предметів, засобів праці і документації. Те, що вимагається для виконання робіт частіше, розташоване в зоні легкої досяжності робочого простору.

Для комфортної роботи стіл повинен задовольняти наступним умовам:

- висота столу має бути вибрана з урахуванням можливості сидіти вільно, в зручній позі, при необхідності спираючись на підлокітники;
- нижня частина столу має бути сконструйована так, щоб бухгалтер міг зручно сидіти, не був вимушений підтискати ноги;

- поверхня столу повинна мати властивості, що виключають появу відблисків в полі зору;

- конструкція столу повинна передбачати наявність висувних ящиків (не менше 3 для зберігання документації, лістингів, канцелярського приладдя).

- висота робочої поверхні рекомендується в межах 680-760 мм. Висота поверхні, на яку встановлюється клавіатура, має бути близько 650 мм.

Велике значення надається характеристикам робочого крісла. Так, рекомендована висота сидіння над рівнем підлоги знаходиться в межах 420-550 мм. Поверхня сидіння м'яка, передній край закруглений, а кут нахилу спинки - регульований.

Створення сприятливих умов праці і правильне естетичне оформлення робочих місць на виробництві має велике значення, як для полегшення праці, так і для підвищення його привабливості, що позитивно впливає на продуктивність праці.

Робота з комп'ютером характеризується значною розумовою напругою і нервово-емоційним навантаженням бухгалтерів, високою напруженістю зорової роботи і досить великим навантаженням на м'язи рук при роботі з клавіатурою ЕОМ. Велике значення має раціональна конструкція і розташування елементів робочого місця, що важливо для підтримки оптимальної робочої пози людини-бухгалтера.

В процесі роботи з комп'ютером необхідно дотримуватися правильного режиму праці і відпочинку. Інакше у бухгалтера відзначаються значна напруга зорового апарату з появою скарг на незадоволення роботою, головні болі, дратівливість, порушення сну, втома і хворобливі відчуття в очах, в попереку, в області шиї і руках.

Бухгалтер, приходячи на робоче місце повинен наслідувати інструкцію. Помітивши порушення вимог охорони праці і техніки безпеки іншими працівниками або небезпеки для оточення, попередити їх про небезпеку, про необхідність дотримання правил безпеки. Під час руху по території

підприємства необхідно бути уважним, пересуватися по тротуарах, а якщо їх немає, то йти по краю дороги назустріч транспорту, що йде.

Особи, що порушують правила внутрішнього трудового розпорядку, інструкції по охороні праці, притягуються до дисциплінарної і матеріальної відповідальності, якщо дії не спричиняють за собою кримінальної відповідальності.

Оцінка економічної ефективності СУОП

Завдання 1. Визначимо соціальну ефективність заходів для охорони праці на підприємстві із загальною (середньообліковою) кількістю працюючих 9 чоловік на підставі:

- кількість робочих місць, що не відповідають вимогам санітарних норм, до проведення заходів 4, після проведення заходів 3;
- чисельність працівників, які працюють в умовах, що не відповідають вимогам санітарних норм до проведення норм 3, після 2;
- кількість випадків травматизму до проведення заходів 3, після 1;
- кількість днів непрацездатності через травматизм до проведення заходів 22, після 16;
- кількість працівників, що звільнилися до проведення заходів 8, після 6.

Визначимо скорочення кількості робочих місць, що не відповідають вимогам нормативних актів щодо безпеки виробництва (2.1):

$$\Delta K = \frac{P_1 - P_2}{K_3} \times 100\%, \quad (2.1)$$

де P_1 , P_2 - кількість робочих місць, що не відповідають вимогам санітарних норм до і після проведення заходів;

K_3 - загальна кількість робочих місць ($9/2 = 5$).

$$\Delta K = \frac{4-3}{5} \times 100\% = 20\%$$

Визначаємо скорочення чисельності працівників, які працюють в умовах, які не відповідають вимогам санітарних норм (2.2):

$$\Delta\text{Ч} = \frac{N_1 - N_2}{N} \times 100\%, \quad (2.2)$$

де N_1, N_2 – чисельність працівників, які працюють в умовах, що не відповідають санітарним нормам до і після здійснення заходу, чол.;

N – річна середньооблікова чисельність працівників, чол.

$$\Delta\text{Ч} = \frac{3-2}{9} \times 100\% = 11,1\%$$

Зменшення коефіцієнта частоти травматизму (2.3):

$$\Delta\text{Кч} = \frac{T_1 - T_2}{N} \times 100\%, \quad (2.3)$$

де T_1, T_2 - кількість випадків травматизму відповідно до і після проведення заходу.

$$\Delta\text{Кч} = \frac{3-1}{9} \times 100\% = 22,2\%$$

Визначимо скорочення плинності кадрів через незадовільні умови праці (2.4).

$$\Delta\text{Чп} = \frac{31-32}{N} \times 100\%, \quad (2.4)$$

де 31 та 32 – кількість працівників, що звільнилися до проведення заходів та після.

$$\Delta\text{Чп} = \frac{8-6}{9} \times 100\% = 22,2\%$$

Отже, результатом соціальної ефективності заходів для охорони праці ТОВ «СК Джон Дір Технології» є скорочення кількості робочих місць, що не відповідають вимогам санітарних норм на 20%; зменшення коефіцієнту частоти травматизму на 22,2% та скорочення плинності кадрів на 22,2%.

Завдання 2. Проведемо розрахунок річної економії від зменшення рівня захворюваності на підставі наступних даних:

- кількість днів непрацездатності через хвороби на 100 працівників до проведення заходів 1856, після 1647;

- річна середньооблікова чисельність робітників 9, чоловік;

- вартість виробленої товарної продукції за зміну на одного працівника промислово-виробничого персоналу 59 грн.;
- вартість річної товарної продукції підприємства 230 тис. грн.;
- середньорічна чисельність промислово-виробничого персоналу , чол.;
- середньорічна заробітна плата одного працівника разом із відрахуваннями на соцстрахування 1852 тис.грн.;
- середньоденна сума допомоги по тимчасовій непрацездатності 189 грн.

На основі наведених даних, проведемо розрахунок скорочення витрат робочого часу за рахунок зменшення рівня захворюваності (аналогічно травматизму) за певний час (2.5):

$$\Delta D = \frac{D_1 - D_2}{N} \times \text{Ч}, \quad (2.5)$$

де D_1 , D_2 – кількість днів непрацездатності через хвороби чи травматизм на 100 працюючих відповідно до і після проведення заходів.

$$\Delta D = \frac{1856 - 1647}{100} \times 9 = 19 \text{ люд.-днів}.$$

Проведемо розрахунок зростання продуктивності праці (2.6):

$$\Delta W = \frac{\Delta D \times Z_v}{P_n} \times 100\%, \quad (2.6)$$

де Z_v – вартість виробленої продукції за зміну на одного працівника промислово – виробничого персоналу;

P_n – вартість річної товарної продукції підприємства.

$$\Delta W = \frac{19 \times 59}{230000} \times 100\% = 0,49\%$$

Розрахуємо суму річної економії зарплати за рахунок зростання продуктивності праці при зменшенні рівня захворюваності і травматизму (2.7):

$$E_z = \frac{\Delta W \times Z_p}{100} \times \text{Ч}_{cp}, \quad (2.7)$$

де Ч_{cp} – середньорічна чисельність промислово – виробничого персоналу;

Z_p – заробітна плата одного працівника з відрахуваннями на соцстрахування.

$$E_z = \frac{0,49 \times 1852000}{100} \times 8 = 72598,4 \text{ тис.грн}$$

Отже, економія за рахунок зменшення коштів на виплату допомоги по тимчасовій непрацездатності (2.8):

$$E_{cc} = \Delta D \times P_d \quad (2.8)$$

де P_d – середньоденна сума допомоги по тимчасовій непрацездатності, грн.

$$E_{cc} = 19 \times 189 = 3591 \text{ грн}$$

Тоді річна економія за рахунок зменшення рівня захворюваності (травматизму) (2.9):

$$E_{pz(t)} = E_z + E_{cc} \quad (2.9)$$

$$E_{pz(t)} = 72598,4 + 3,6 = 81670,4 \text{ тис.грн}$$

Провівши розрахунки та проаналізувавши діяльність ТОВ «СК Джон Дір Технології» можемо зробити наступні висновки:

- 1) на підприємстві створена і ефективно функціонує система управління охороною праці;
- 2) у службу з охорони праці на підприємстві входить один фаховий спеціаліст;
- 3) нещасних випадків на підприємстві за три звітні роки виявлено не було;
- 4) можна відзначити, що у структурі планово-економічних відділів підприємства, облаштування робочих місць і умов праці відповідає вимогам норм і виду виконуваної роботи.

РОЗДІЛ 3

ОСНОВНІ ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

3.1. Оцінка впливу інвестиційних ресурсів на діяльність товариства

ТОВ «СК Джон Дір Технології» безумовно надійний партнер для будь-якого сільськогосподарського виробника. Їх головний принцип це - надання висококваліфікованого сервісу і максимального задоволення потреб в якісних запчастинах для будь-якого клієнта.

Залучення інвестицій є важливим питанням впродовж усього періоду функціонування підприємства, яке вимагає від керівництва постійного удосконалення господарської діяльності та підвищення рівня інвестиційних переваг порівняно з іншими підприємствами [31].

Для вирішення цих завдань інвестиційний менеджмент ТОВ «СК Джон Дір Технології» має ефективно реалізовувати свої функції:

- стимулювання розробки інвестиційних пропозицій, формування портфеля пропозицій;
- розробка стратегії та забезпечення потреб ТОВ «СК Джон Дір Технології» в інвестиційних ресурсах;
- розробка напрямів інвестиційної діяльності ТОВ «СК Джон Дір Технології», що забезпечують реалізацію стратегічних напрямів її розвитку;
- поточне планування і оперативне управління реалізацією інвестиційних програм і окремих проектів;
- опрацювання пропозицій, розроблення та аналіз бізнес-планів, розподіл інвестиційних ресурсів, формування інвестиційних програм ТОВ «СК Джон Дір Технології»;

- моніторинг інвестиційних проектів та підготовка рішень щодо можливого «виходу» з неефективних проектів.

Враховуючи все вищесказане, маю необхідність провести аналіз впливу інвестиційних ресурсів на діяльність ТОВ «СК Джон Дір Технології». На сьогоднішній день маємо безліч методів, за допомогою яких можемо проаналізувати дану ситуацію. Найпоширенішим методом для проведення аналізу впливу інвестиційних ресурсів є SWOT-аналіз.

Таблиця 3.1 – SWOT-аналіз ТОВ «СК Джон Дір Технології»

Зовнішнє середовище	
Можливості	Загрози
1. Максимізація доходів, використовуючи лідируючу позицію на ринку 2. Зниження цін на аграрну продукцію 3. Співпраця з іншими організаціями 4. Забезпечення подальшого зростання	1. Сильна конкуренція 2. Впровадження інноваційних технологій 3. Обережність споживачів щодо купівлі продукції внаслідок нестабільних економічних умов
Внутрішнє середовище	
Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Має велику мережу дилерів 2. Різні напрямки інноваційного розвитку 3. Широкий асортиментний ряд 4. Кваліфікований персонал	1. Значне скорочення обсягів продажу 2. Скорочення виробництва і приділення більшої уваги якості

Посилаючись на проведений SWOT-аналіз підприємства, можна визначити основні стратегічні напрямки діяльності підприємства.

На даному етапі розвитку ТОВ «СК Джон Дір Технології» повинна утримувати своє лідерство на зовнішньому і внутрішньому ринках.

У ході оцінки ефективності залучення і використання інвестиційних ресурсів ТОВ «СК Джон Дір Технології» необхідно розглянути динаміку та структуру цих ресурсів. Динаміка інвестиційних ресурсів наведена в таблицях 3.2 та 3.3, де показана загальна зміна усіх видів активів

підприємства протягом 2018-2020 років та відображено за рахунок яких джерел формувалися ці активи.

Таблиця 3.2 – Приріст структури активу балансу ТОВ «СК Джон Дір Технології»

Актив	Абсолютний приріст 2017 до 2018 року	Абсолютний приріст 2018 до 2019 року	Абсолютний приріст 2019 до 2020 року
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	435,8	-34,4	499,1
первісна вартість	741,4	371,2	964,4
знос	-305,6	-405,6	-465,3
<i>Усього за розділом I</i>	435,8	-34,4	733,9
II. Оборотні активи			
Запаси	135,4	507,6	359
у тому числі готова продукція	25,4	23,8	437
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	-102,1	-249,5	253,2
Інша поточна дебіторська заборгованість	345,4	-238	147
Гроші та їх еквіваленти:	260,2	15,1	189,3
Витрати майбутніх періодів	0	1,7	59,6
Інші оборотні активи	27	-49,5	73,1
<i>Усього за розділом II</i>	665,9	-16	1081,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	-	-	-
Баланс	1101,7	-50,4	1815,1

Таблиця 3.3 - Приріст структури пасиву балансу ТОВ «СК Джон Дір Технології» за 2018-2020 роки, тис. грн.

Пасив	Абсолютний приріст 2017 до 2018 року	Абсолютний приріст 2018 до 2019 року	Абсолютний приріст 2019 до 2020 року
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	0	0	0
Резервний капітал	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	628,2	161,2	212,5
<i>Усього за розділом I</i>	328,2	161,2	212,5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	-	-	-
III. Поточне зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	153,6	-	-
Поточна кредиторська заборгованість:			

Продовження таблиці 3.3

довгостроковими зобов'язаннями	-102,6	499,6	887,2
товари, роботи, послуги	291,1	-182,6	316,2
розрахунками з бюджетом	18,8	-99,1	4,5
у тому числі з податку на прибуток	16,8	-94,9	4,5
розрахунками зі страхування	-0,6	-0,3	2,5
розрахунками з оплати праці	-2,2	-0,4	1,1
Інші поточні зобов'язання	422,6	-428,8	391,1
<i>Усього за розділом III</i>	473,5	-211,6	1602,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	-	-	-
Баланс	1101,7	-50,4	1815,1

Аналізуючи тенденції зміни структури балансу можна зробити висновок, що в цілому у 2018 році відбувся приріст балансу на 1101,7 тис. грн. в порівнянні з попереднім роком. У наступному році сума балансу скоротилась на 50,4 тис. грн., а в 2020 році – знову зріс (на 1815,1 тис. грн.). Отже, протягом років, які підлягали аналізу сума різних видів активів підприємства мала значні коливання, так само як і джерела формування цих активів.

У 2018 році зменшення суми активів ТОВ «СК Джон Дір Технології» було спричинено значним скороченням дебіторської заборгованості за товари, а саме на 102,1 тис.грн. Але суттєво зросла сума основних фондів – на 435,8 тис. грн. В структурі балансу це призвело до збільшення розміру активу підприємства. Пасив балансу зменшився в свою чергу в основному за рахунок значного скорочення суми довгострокових зобов'язань (на 102,6 тис. грн.).

Тобто, по закінченню 2018 року ТОВ «СК Джон Дір Технології» приблизно втричі скоротило суми своїх не поточних зобов'язань, а саме повернуло кошти в банк за отриманим від нього кредитом та суму податку на прибуток, що підлягав сплаті в майбутніх періодах внаслідок тимчасової різниці між обліковою та податковою базами оцінки. В основному це відбулося за рахунок того, що підприємству було повернуто частину заборгованості від різних фізичних та юридичних осіб, що виникла раніше.

У 2019 році на ТОВ «СК Джон Дір Технології» сума активів і пасивів зросла, що відбулося за рахунок збільшення дебіторської заборгованості та зменшення суми непокритого прибутку. Отже, в цілому за 2019 рік зміни у структурі балансу підприємства призвели до зменшення суми балансу на 50,4 тис. грн.

Останній рік, що підлягав аналізу на даному підприємстві відзначився зменшенням розміру активу і пасиву на 1815,1 тис. грн. Це відбулося під впливом тих самих факторів, що і в 2018 році (зменшення суми дебіторської заборгованості та поточних зобов'язань). Тобто, за увесь період аналізу зміни в структурі балансу були однотипними і стосувалися одних і тих самих статей активу і пасиву. Це свідчить про стабільність в діяльності, так як більшість статей суттєво не змінювала свої суми, а значні коливання відбувалися з сумами дебіторської заборгованості та поточних зобов'язань.

Після того, як структурні зміни балансу ТОВ СК «Джон Дір Технології» проаналізовано, можна дослідити склад інвестиційних ресурсів, які використовує дане товариство в ході своєї діяльності. Для цього необхідно розподілити усю суму капіталу підприємства, відповідно його балансу, на три групи за основними джерелами їх формування (за видами інвестиційних ресурсів), і прослідкувати динаміку і структуру кожної групи протягом 2018-2020 років (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 – Динаміка інвестиційних ресурсів ТОВ «СК Джон Дір Технології» за 2018-2020 роки, тис. грн.

Роки	Інвестиційні ресурси		
	Власні	Залучені	Позикові
2017	928,7	856,7	153,6
2018	1556,9	1483,8	-
приріст за 2017/2018 р.р.	-682,2	-627,1	153,6
2019	1718,1	1272,2	-
приріст за 2018/2019 р.р.	-161,2	211,6	-
2020	1930,6	2874,8	-
приріст за 2019/2020 р.р.	-212,5	-1602,6	-
у структурі, %			
2017	0,48	0,44	0,08
2018	0,51	0,49	-

Продовження таблиці 3.4

приріст за 2017/2018 р.р.	0,59	0,54	-0,13
2019	0,57	0,43	-
приріст за 2018/2019 р.р.	-3,20	4,20	-
2020	0,40	0,60	-
приріст за 2019/2020 р.р.	0,12	0,88	-

ТОВ «СК Джон Дір Технології» за 2018-2020 роки загальна сума інвестиційних ресурсів значних змін не зазнавала, проте аналізуючи ці ресурси по групам в залежності від джерел формування видно, що відбувалися суттєві перетворення.

Для даного підприємства характерна тенденція скорочення позикових інвестиційних ресурсів з подальшим доведенням до нульового значення цієї групи. Про це свідчить скорочення у 2018 році суми позикових ресурсів майже вдвічі в порівнянні з попереднім роком, а з 2019 року, це значення стало дорівнювати нулю. Це зміна, яка свідчить про те, що ТОВ «СК Джон Дір Технології» відмовилося від використання у своїй діяльності позикових інвестиційних ресурсів. Тобто дане підприємство погасило свою заборгованість по кредиту перед банком (що прослідковувалось також у аналізі структури балансу).

Сума позикових інвестиційних ресурсів спочатку значно зменшилась, а потім товариство зовсім перестало використовувати цей вид ресурсу, але загальна сума інвестиційних ресурсів істотно не змінилась. Звідси випливає різке зростання власних інвестиційних ресурсів у 2019 році.

Для більш детального аналізу змін у структурі джерел формування інвестиційних ресурсів підприємства були проведені розрахунки приростів окремих груп ресурсів по рокам в абсолютному та відсотковому вимірі (таблиця 3.4).

З цієї таблиці видно, що позикові ресурси поступово зменшувались, а з 2019 року взагалі їх не стало в структурі інвестиційних ресурсів. Власні кошти спочатку зростали з роками, а у 2020 році зменшились на 212,5 тис. грн. Залучені ресурси почали зменшуватися з 2019 року і в 2020 склали на 1602,6 тис грн. менше ніж за попередній рік.

Якщо розглядати динаміку необоротних активів підприємства, то можна зробити висновок, що підлягали змінам в основному лише основні засоби та нематеріальні активи (на кінець 2020 року приріст у 10,1%).

У структурі оборотних активів значних змін зазнала дебіторська заборгованість, яка за 2020 рік зросла на 98% у порівнянні з попереднім роком. Також у цьому році на 23% зменшилася сума запасів підприємства.

Основним напрямком використання інвестиційних ресурсів на даному підприємстві протягом років аналізу було придбання необоротних активів. Отже, проведення даного аналізу структури джерел залучення інвестиційних ресурсів на підприємство показало як саме змінилася кожна група ресурсів за 2018-2020 роки, що дає змогу оптимізувати склад ресурсів для підвищення ефективності їх використання.

3.2. Напрями підвищення ефективності формування та використання інвестиційних ресурсів діяльності підприємства

Проведене дослідження динаміки та структури інвестиційних ресурсів ТОВ «СК Джон Дір Технології» показало з яких складових складаються загальні інвестиційні ресурси на цьому підприємстві та як ці складові змінювали свою суму протягом 2018-2020 років. Після такого аналізу можна розробити ряд рекомендацій щодо оптимізації інвестиційних ресурсів на цьому підприємстві.

З урахуванням результатів проведених досліджень і порівнянь для підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів на ТОВ «СК Джон Дір Технології» можна діяти за трьома різними варіантами (рис. 3.1).

Для підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів необхідно дотримуватися таких основних умов залучення цих ресурсів:

- забезпечення нормативного значення фінансової стійкості;
- мінімізація рівня банкрутства;
- підвищення рентабельності власного капіталу;

- зменшення суми поточних витрат на основі зменшення фінансових витрат.

Для оптимізації структури інвестиційних ресурсів ТОВ «СК Джон Дір Технології» можна залучити ресурси відповідно до трьох запропонованих варіантів з урахуванням основних умов залучення.

Рисунок 3.1 - Напрямки залучення і використання інвестиційних ресурсів за умови оптимізації їх структури

Суть першого варіанту полягає у тому, що на основі аналізу коефіцієнта автономії визначається сума позикових і залучених інвестиційних ресурсів, яку доцільно залучити на підприємство. При цьому зберігається нормативне значення фінансової стійкості та зводиться до мінімального значення рівень ризику банкрутства.

На 2020 рік для ТОВ «СК Джон Дір Технології» в ході аналізу економічних показників було визначено, що коефіцієнт автономії складає 0,47 при нормативному значенні неменше 0,5. Тобто на 2018-2020 роки

підприємство може залучити для своєї діяльності позикових і залучених коштів у обсязі 5508,72 тис. грн. Залучення такого розміру дозволить зберегти фінансову стійкість підприємства та мінімізувати рівень банкрутства за рахунок достатньої величини власних коштів. Додаткові інвестиційні ресурси в планових роках слід використати на оновлення техніко-технологічної бази підприємства та впровадження інноваційних технологій у виробництво продукції, так як аналіз текстильної галузі показав, що саме це є перспективою розвитку в даній галузі.

Другий варіант полягає у тому, що підприємству необхідно впровадити різновекторну політику щодо накопичення та використання не тільки технічного, технологічного чи інноваційного потенціалу за рахунок вкладення інвестиційних ресурсів в основні фонди, оборотні засоби, а і забезпечити зростання кадрового потенціалу, сертифікації, стандартизації продукції, збільшити інвестиційну привабливість підприємства тощо.

Для цього необхідно збільшувати розмір інвестиційних ресурсів на підприємстві, але в силу політики, яка реалізовується на даному підприємстві необхідно залишити незмінним співвідношення між власними, позиковими і залученими коштами. Тобто ТОВ «СК Джон Дір Технології» на чолі з його керівництвом дотримується розповсюдженої тенденції збереження існуючої структури інвестиційних ресурсів. Відсоткове співвідношення між власним і залученим капіталом на даному підприємстві у 2020 році склало 87 і 13%, а позикові кошти з 2019 року товариством не використовуються.

Джерелами акумулювання власних інвестиційних ресурсів можуть бути:

- використання частини нерозподіленого прибутку;
- заборгованість з оплати праці;
- зобов'язання за розрахунками з учасниками;
- використання частини фонду амортизаційних відрахувань.

Чистий прибуток на ТОВ «СК Джон Дір Технології» у 2020 році становив 212,5 тис. грн., які підприємство може частково залучити для інвестування в свою діяльність.

Витрати на оплату праці за цей рік склали приблизно 1,1 млн. грн. Тобто для короткострокових інвестиційних потреб підприємству можна залучати близько 458 тис. грн. за місяць за рахунок заборгованості по оплаті праці:

$$\frac{1100000}{12} \times 0,5 = 45,8 \text{ т тис.гр}$$

Термін використання активів залучених з допомогою цього джерела не повинен перевищувати два тижні, адже значне затримання заробітної плати може погіршити продуктивність праці робітників. Для збереження рівня віддачі від робочої сили необхідно заздалегідь обумовлювати затримки в оплаті праці.

Ще одним джерелом залучення власних інвестиційних ресурсів на даному підприємстві є використання заборгованості за розрахунками з учасниками. Це також короткостроковий актив, який товариство може на нетривалий час вкласти в свою діяльність заборгувавши акціонерам виплати дивідендів.

Амортизаційні відрахування ТОВ «СК Джон Дір Технології» у 2020 році становили 92,8 тис. грн. Ці кошти можна використати у якості власних інвестиційних ресурсів як за прямим призначенням для оновлення чи закупівлі нового обладнання так і для інших інвестиційних потреб підприємства.

Отже, для реалізації другого варіанту оптимізаційних перетворень підприємству необхідно у 2018-2019 роках збільшувати суму інвестиційних ресурсів, але так щоб власні кошти при цьому склали близько 83%, а залучені – відповідно 13%. Додаткові кошти ТОВ «СК Джон Дір Технології» слід направити на підвищення ефективності використання свого кадрового потенціалу та покращення якості виробленої продукції.

Останній варіант оптимізації структури інвестиційних ресурсів полягає у застосуванні ефекту фінансового левериджу, що є одним з найважливіших інструментів при визначенні ефективності використання капіталу.

Фінансовий леверидж є механізмом, який характеризує використання підприємством позичкових засобів, яке впливає на зміну коефіцієнта рентабельності власного капіталу.

Щоб визначити оптимальну структуру капіталу, тобто виявити граничну межу використання позичкового капіталу для конкретного підприємства розраховують ефект фінансового левериджу (ЕФЛ).

Принциповий алгоритм розрахунку ЕФЛ наводиться Бланком І.А. [6]:

$$\text{ЕФЛ} = (1 - \text{СП}) \times (\text{ККВ} - \text{ПС}) \times \frac{\text{ПК}}{\text{ВК}}, \quad (3.1)$$

де: ЕФЛ - ефект фінансового левериджу, що полягає в прирості коефіцієнту рентабельності власного капіталу, %;

СП - ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом;

КВР – коефіцієнт валової рентабельності активів (відношення валового прибутку до середньої вартості активів), %;

ПС – середній розмір ввідсотків за кредит, що сплачуються підприємством за використання позичкового капіталу, %;

ПК - середня сума використовованого підприємством позичкового капіталу;

ВК - середня сума власного капіталу підприємства.

Для підприємства ТОВ «СК Джон Дір Технології», так як воно не залучає позичкових ресурсів не можливо аналізувати рівень додаткового прибутку та фінансові ризики. Проте можна визначити оптимальну суму залучення позичкових коштів, при якій ефект фінансового левериджу буде в межах нормативного значення.

Оптимальним вважається його значення на рівні 0,3 - 0,5. Тобто, якщо кредит приносить менше 30% додаткового прибутку, то залучення таких кредитів є не доцільним. В той же час при значенні більше 50% у підприємства значно підвищуються фінансові ризики.

Якщо рентабельність сукупного капіталу (рентабельність активів) перевищує проценти за користування кредитом, то підприємству буде вигідно залучати позички. Однак обсяг можливої заборгованості підприємства обмежується готовністю кредиторів надавати позички та кредитної ставки, які залежать від рівня ризику неповернення кредитів. У разі, якщо ризики зростають, то підвищуються і проценти за користування позички. Якщо процентна ставка перевищує рентабельність активів, рівень фінансування за рахунок залучення кредитів слід мінімізувати. Отже, через рівняння ефекту фінансового левериджу можна визначити оптимальну суму капіталу, яку підприємство може залучити:

$$0,4 = (1 - 0,21) \times \left(\frac{12624}{22953} - 0,2 \right) \times \frac{ПК}{16882}$$

$$0,4 = 0,2765 \times \frac{ПК}{16882}$$

$$ПК = 24422,42 \text{ тис. грн.}$$

Розрахована оптимальна сума позикового капіталу на 2020 рік для даного підприємства склала 24422,42 тис. грн. при значенні ефекту фінансового важеля 0,4 та відсотку за користування кредитом – 20%. Отже, для ТОВ «СК Джон Дір Технології» було доцільно залучити до своєї діяльності таку суму позикових інвестиційних ресурсів. Ці ресурси призвели б до того, що рентабельність власного капіталу склала 40%.

На досліджуваному підприємстві в ході діяльності використовуються власні і залучені інвестиційні ресурси. Кожна з цих складових ресурсів має свої переваги і недоліки у залученні та користуванні, аналіз яких наведено в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 – Визначення складу інвестиційних ресурсів на ТОВ «СК Джон Дір Технології» на 2022 рік

Власні інвестиційні ресурси	Переваги використаня	Швидкість і достатня простота залучення, безкоштовне користування без сплати відсотків та мінімізація рівня ризику банкрутства підприємства
-----------------------------	----------------------	---

сума 498,3 тис. грн	Недоліки використан ня	Короткий можливий термін використання та обмеженість обсягів залучення, а також зниження рівня рентабельності власного капіталу
Залучені інвестиційні ресурси сума 565,85 тис. грн.	Переваги використан ня	Збільшення зовнішнього контролю за інвестиційними процесами на підприємстві; високий обсяг залучення; відсутність витрат, що супроводжують кредити і позики
	Недоліки використан ня	Недосконалий фінансовий ринок; зменшення чистого прибутку за рахунок збільшення виплат дивідендів по цінним паперам; погіршення стану мотивації праці
Позикові інвестиційні ресурси сума 5508,72 (в межах норм фінансової стійкості) тис. грн + 24422,42 тис. грн. (ефект фінансового левериджу)	Переваги використан ня	Можливість залучення значної суми позикових ресурсів (близько 4 млн. грн.) у вигляді довгострокових або короткострокових кредитів; при цьому підприємство має наявні матеріальні ресурси, що можуть стати заставним майном для отримання позик; таке залучення дасть змогу підвищити рівень рентабельності власного капіталу та збільшити ефективність планування і прогнозування бізнесу.
	Недоліки використан ня	Збільшення ризику банкрутства та неплатоспроможності; зменшення чистого прибутку за рахунок збільшення операційних витрат; складність процедури отримання позик.

Отже, аналіз переваг і недоліків використання власних, залучених та позикових ресурсів показав, що ТОВ «СК Джон Дір Технології» може акумулювати за рахунок власних ресурсів 498,3 тис. грн., залучити близько 565,85 тис. грн. для короткострокового користування та отримати позики у розмірі приблизно тис. грн.

3.3. Заходи щодо підвищення рівня інвестиційних ресурсів товариства

Для чіткої узгодженості і координації зусиль по реалізації стратегічних та тактичних завдань програми розвитку ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології» сформовано три довгострокові напрями, кожен з яких включає короткострокові заходи щодо формування та використання майна.

Перший етап програми розвитку ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології» – забезпечує найшвидше оновлення основних фондів підприємства за рахунок закупки, модернізації, реконструкції та впровадження новітніх вітчизняних та іноземних технологій виробництва основних видів продукції ТОВ «СК Джон Дір Технології» й започаткування випуску нових.

Взявши до уваги іноземний досвід та сучасні українські реалії, пропонуються такі концептуальні дії, щодо організації виконання першого напрямку програми розвитку ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології»:

1. Аналіз технологій, що використовуються сьогодні. На основі результатів аналізу потенціалу розвитку ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології» повинні враховуватись існуючі технології, вимоги енергозбереження, екологічної безпеки, відповідність світовому рівню технологічної культури та інноваційної перспективності самого підприємства, його значення в виробництві конкурентоспроможної продукції.

2. Визначення сприйнятливості підприємств до технологічних та управлінських нововведень та переоснащення виробництва, для визначення доцільності реалізації проектних заходів.

3. Проведення експертних робіт щодо запропонованих розробок на предмет їх відповідності потребам підприємства та доцільності сприяння у втіленні даного проекту.

4. Створення та підтримка привабливого інвестиційного клімату з метою зацікавлення внутрішніх та зовнішніх потенційних інвесторів у заходах в рамках програми.

Критеріями та результатами успішної реалізації першого етапу програми розвитку ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології» повинні бути :

1. Оновлення основних фондів у виробництві на ТОВ «СК Джон Дір Технології».

2. Зростання об'ємів виробництва існуючих видів продукції та створення нових.

3. Заповнення внутрішнього ринку Полтавської області продукцією ТОВ «СК Джон Дір Технології», яка здатна конкурувати з аналогічною продукцією конкурентів та надавати підприємству статус лідера на ринку Полтавської області.

4. Створення передумов виходу ТОВ «СК Джон Дір Технології» на ринки інших регіонів, відповідно до профілю.

5. Покращення екологічної ситуації на підприємстві.

6. Зниження витрат на закупку енергоносіїв, оптимізація ресурсного споживання.

7. Підняття на якісно новий рівень ділової та інноваційної активності підприємства.

8. Підвищення попиту на нові види товарів.

Другий етап програми розвитку ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології» – здійснення зовнішньоекономічної діяльності, макромаркетингу, створення потужного експортного потенціалу підприємства за межами Полтавської області, шляхом впровадження першого етапу даної програми.

Діяльність, яка передбачається у межах цього напрямку, направлена на виконання двох основних функцій:

- організація зовнішнього та внутрішнього маркетингу;
- інформаційно-комунікативна функція.

Для ефективного виконання вказаних функцій пропонується реалізувати ряд комплексних дій, метою яких повинно стати створення сучасної розгалуженої служби маркетингу на потенційних ринках збуту продукції та послуг:

1. Створення системи дослідження та прогнозування ринків для повної, оперативної та достовірної оцінки перспектив конкретної продукції (послуги) та розробки рекомендацій керівництву ТОВ «СК Джон Дір Технології» щодо методики закріплення на конкретному сегменті ринкової системи.

2. Створення системи рекламно-інформаційної діяльності, яка направлена на роботу із існуючими та потенційними споживачами продукції та послуг.

Реалізацію заходів щодо впровадження другого напрямку програми розвитку ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології» щодо координованого закріплення продукції ТОВ «СК Джон Дір Технології» на ринках Полтавської області та за її межами, планується провести у межах двох етапів, тривалість яких буде залежати від стану розвитку та можливостей власне переоснащення виробничої інфраструктури ТОВ «СК Джон Дір Технології». Перший етап – вихід та закріплення позицій на ринках продукції найбільш мобільних, з точки зору переорієнтації та переоснащення виробництва продукції. Другий етап – вихід на ринки наукомістких високотехнологічних товарів.

Результатами виконання заходів по впровадженню другого етапу програми повинні стати:

1. Створення цілісної системи обміну інформацією у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

2. Створення привабливого економічного іміджу підприємства.

3. Збільшення об'ємів валютних надходжень.

4. Підвищення зовнішньоекономічної активності підприємства та децентралізація зовнішньоекономічної діяльності.

Третій етап програми розвитку ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології» – створення потужних баз даних та інформаційних мереж, які б зв'язали всіх учасників інноваційних процесів

між собою, виставочно-демонстраційна діяльність, створення потужного інформаційного фундаменту діяльності ТОВ «СК Джон Дір Технології».

У межах реалізації третього етапу програми необхідно здійснити ряд заходів з розвитку виставочно-демонстраційної діяльності, підтримки засобів масової інформації, розвитку традиційних засобів зв'язку. Особливу увагу необхідно надати розвитку демонстраційної діяльності, як важливому і відносно недорогому методу отримання інформації та публікації ідей та проектів у інноваційній сфері. З цією метою пропонується організувати ряд постійно діючих рекламно демонстраційних заходів, забезпечення їх повним спектром послуг зв'язку, поліграфії, тощо.

В результаті успішної реалізації заходів третього етапу програми розвитку ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології», планується досягти таких результатів:

1. Забезпечити умови для оперативного та ефективного управління процесами формування та використання інвестиційних ресурсів на підприємстві.

2. Забезпечити вільний доступ до світових інформаційних масивів та оперативний інформаційний обмін.

3. Створити умови для ефективно реалізації рекламних, маркетингових, учбово-демонстраційних та інших програм.

4. Створити інформаційну ринково орієнтовану основу процесів формування та використання інвестиційних ресурсів ТОВ «СК Джон Дір Технології».

Реалізація даної програми у ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології» передбачена за три роки при поступовому впровадженні заходів щодо підвищення ефективності процесів формування та використання інвестиційних ресурсів на підприємства. Комплекс заходів, за допомогою яких передбачається протягом 2 років повністю, або частково оновити чи модернізувати основні виробничі та невиробничі фонди підприємства, створити перспективи для розширення бізнесу. В процесі

реалізації даної програми прогнозується збільшення обсягів виробництва у 2021 році на 20%, від запланованого обсягу на 2020 рік, в якому враховано вплив організаційно-технічних заходів першого року реалізації програми формування та використання інвестиційних ресурсів на ТОВ «СК Джон Дір Технології».

В таблиці 3.6 наведено календарний план впровадження організаційно-технічних та економічних заходів програми розвитку (формування та використання) інвестиційних ресурсів на ТОВ «СК Джон Дір Технології». Дані заходи передбачають купівлю нового обладнання, устаткування, автомобілів, будівництво нових цехів та модернізація наявних основних виробничих і невиробничих засобів підприємства.

В таблиці 3.6 наведено всі витрати по кожному пункту програми та визначено їх загальна кількість на кінець третього року реалізації програми. В загалом вартість програма ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології» складає 5412500 грн. На кінець 2020 року підприємство не має достатніх власних джерел для повного впровадження усіх заходів, ТОВ «СК Джон Дір Технології» може частково профінансувати дану програму за рахунок ліквідних коштів на рахунку та частки нерозподіленого прибутку.

Тому підприємство повинно запозичати та використовувати для реалізації програми запозичені кошти, що негативно вплине на показники фінансового стану підприємства. Ефективне формування джерел фінансування забезпечується мінімізацією ризиків потенційних інвесторів, які профінансують програму розвитку ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології». Головною умовою отримання кредитів є відмінний фінансовий стан. То ж підприємство має усі шанси отримати кредитну лінію під заставу майна на 3 роки, тобто ТОВ «СК Джон Дір Технології» має високий рівень кредитоспроможності.

В таблиці 3.7 наведено можливі джерела фінансування програми ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології».

Таблиця 3.7 - Джерела фінансування проекту будівництва ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології»

Можливі джерела фінансування	Внесок, грн.
1	2
1. Власні кошти	1362500
1.1. Додатково вкладений капітал	700000
1.2. Інший додатковий капітал	450000
1.3. Чистий прибуток (за 2020 рік).	212500
2. Залучений капітал	3510000
2.1. Довгостроковий кредит (АБ „Полтава-Банк”)	1950000
2.2. Короткостроковий кредит №1 (на 2019 рік)	7500000
2.3. Векселі видані	6000000
2.4. Короткостроковий кредит №2 (на 2020 рік)	7500000
Всього фінансових ресурсів	4872500

В процесі впровадження усіх заходів програми, поступове збільшення потужності підприємства веде до постійного збільшенні джерел для самофінансування програми за рахунок збільшення чистого прибутку підприємства. Протягом трьох років реалізації програми розвитку майнового комплексу підприємство повинно забезпечити своєчасне повернення запозичених коштів і виплати відсотків по них, що вплине на формування гарного інвестиційного клімату для ТОВ «СК Джон Дір Технології».

Таблиця 3.8 - Схема повернення вкладених коштів (довгострокових кредитів банків), тис. грн.

Можливі джерела фінансування	2021	2022	2023	2024	2025
1. Позички і кредити банків	3510000	2808000	2106000	1404000	702000
2. Повернення позичок і кредитів банків	702000	702000	702000	702000	702000
3. Проценти банкам за позички і кредити (7% річних за державною програю підтримки бізнесу)	245700	196560	147420	98280	49140
4. Повернення позичок і кредитів банкам із процентами (2 + 3)	947700	898560	849420	800280	751140

В процесі впровадження програми пропонується наступна схема повернення запозичених джерел фінансування. Умовою вчасного повернення запозиченого капіталу є поступове збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції підприємства, за рахунок впровадження всіх етапів програми ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології».

Наступним кроком є визначення доцільності реалізації програми щодо економічної ефективності інвестування в проект будівництва ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології».

Для визначення ефективності інвестиційного проекту використовуються показники, що широко застосовуються в міжнародній практиці. Це чиста теперішня вартість (NPV), внутрішня норма доходності

(IRR), індекс доходності (PI) і строк окупності (PP). Методологія їх розрахунків базується на оцінці поточної вартості майбутніх грошових потоків проекту.

Чистий дисконтований дохід (NPV) - це різниця між приведеним до початкового моменту часу грошовим потоком із наростаючим підсумком на кінець терміну реалізації проекту та сумою наведеної до початкового моменту часу загальної величини інвестованих коштів.

Розраховуємо чистий приведений дохід:

$$NPV = \sum_{k=1}^n \left(\frac{CF_t}{(1+i)^t} \right) - \sum_{k=0}^n \left(\frac{IC_t}{(1+i)^t} \right) \quad (3.1)$$

де CF_t – грошовий потік t-го року програми;

IC_t – інвестиційні витрати на проект;

i - ставка дисконтування

$$i = \gamma + \tau \quad (3.2)$$

де γ - норма вартості капіталу (7 %)

τ - прогнозований темп інфляції (9 %) $i = 0,07 + 0,09 = 0,16$

Проект амортизаційних відрахувань при середньозваженій річній нормі амортизації на рівні 5 % та прогнозований обсяг реалізації наведено в таблиці 3.9.

Таблиця 3.9 - Проект амортизаційних відрахувань та прогнозований обсяг чистого прибутку, тис. грн.

Рік	Амортизація	Чистий прибуток	Грошовий потік
2020	465,3	212,5	677,8

2021	488,57	371,88	860,45
2022	512,1	650,78	1162,88
2023	537,71	1138,87	1676,58
2024	564,6	1993,02	2557,62
2025	592,83	3487,78	4080,61

Дисконтування сум грошових потоків проводимо в таблиці 3.10.

Таблиця 3.10. будівництва ремонтно-торговельного центру «Полтава Джон Дір Технології»

Період	Грошовий потік, тис. грн.	Ставка дисконтування	Дисконтований грошовий потік, тис. грн.
2020	677,8	1	678,8
2021	860,45	0,862	861,31
2022	1162,88	0,743	1163,62
2023	1676,58	0,641	1677,22
2024	2557,62	0,552	2558,17
2025	4080,61	0,476	4081,09
Усього		-	11020,21

Розраховуємо чистий приведений дохід:

$$NPV = \sum_{k=1}^n \left(\frac{CF_t}{(1+i)^t} \right) - \sum_{k=0}^n \left(\frac{IC_t}{(1+i)^t} \right) = 11020,21 - 4872,50 = 6147,71 \text{ грн.}$$

Якщо чистий дисконтований дохід інвестиційного проекту є додатнім, то проект є ефективним при даних прогнозованих коефіцієнтах дисконтування та інфляції, а отже можна розглядати питання про його прийняття до фінансування. Чим більше приведений дохід, тим ефективнішим є проект. В нашому випадку ЧДД є додатнім, отже проект реінвестування є ефективним.

Індекс прибутковості (PI) - це критерій ефективності проекту, що визначається як відношення суми величин грошового потоку, наведених до початкового моменту часу, до суми значень загальної величини інвестованих

коштів, також наведених до початкового моменту часу. На відміну від чистого приведенного доходу, індекс прибутковості є відносною величиною і характеризує прибутковість інвестицій, тобто в скільки разів надходження від реалізації проекту перевищують затрати на проект. Як і ЧДД, індекс прибутковості залежить від величини встановлених коефіцієнтів дисконтування та інфляції.

Індекс доходності визначається за наступною формулою:

$$PI = \frac{\sum_{k=1}^m \left(\frac{CF_t}{(1+i)^t} \right)}{\sum_{k=0}^n \left(\frac{CF_t}{(1+i)^t} \right)} = 11020,21 / 4872,50 = 2,262$$

Індекс прибутковості тісно пов'язаний із ЧДД, а саме: якщо ЧДД є додатнім, то індекс доходності > 1 , та навпаки. На відміну від ЧДД, індекс прибутковості відносним показником.

В нашому випадку індекс доходності > 1 , проект є прибутковим.

Період окупності (PP) це інтервал часу від початку реалізації проекту, за нош досягається рівність сумарних надходжень від реалізації проекту та сумарних витрат на проект, та за межами якого наведений прибуток залишається додатнім.

Строк окупності вказує кількість років, потрібних для відшкодування інвестицій у проект із чистих сумарних доходів проекту. Строк окупності рекомендується визначати з використанням дисконтування шляхом порівняння інвестицій із кумулятивним дисконтованим грошовим потоком.

Розраховуємо період окупності:

$$PP = \frac{n}{PI} = 7 / 2,262 = 3,09 \text{ років (3 роки і 9 днів)}$$

Прийнятне значення періоду окупності проекту залежить від довжини періоду, протягом якого виконується проект. Слід відмітити, що даний показник не відображає ефективності проекту, оскільки в ньому не

враховуються прибутки, що отримуються за межами періоду окупності. Тому можна користуватись тільки як обмежувальним критерієм. Тобто, якщо період окупності деякого проекту перевищує встановлений інвестором період, то проект вважається неприйнятним для фінансування.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Метою даної кваліфікаційної роботи було вивчення теоретичних засад використання інвестиційних ресурсів під час функціонування підприємства та розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності

залучення і реалізації інвестицій за допомогою різних джерел на ТОВ «СК Джон Дір Технології».

Згідно з поставленою метою в роботі проведено теоретичне дослідження механізму акумулювання і використання інвестиційних коштів еа підприємстві. Результати дослідження дозволили представити управління інвестиційними ресурсами як цільову багаторівневу систему, що входить до складу загальної системи управління підприємством і направлена на керування вартісною характеристикою ресурсів у розрізі всіх об'єктів підприємства за допомогою механізму загальних функцій управління та процесів прийняття управлінських рішень і комунікацій для досягнення високого економічного результату й інших цілей діяльності підприємства. Управління інвестиційними ресурсами представлено як сукупність її конкретних функцій, суб'єктів та об'єктів.

Дослідження поглядів вітчизняних і зарубіжних економістів показує, що на даний момент це питання залишається актуальним і незважаючи на достатню кількість наукових праць з висвітленням цієї проблеми, все ж існують певні прогалини і неточності.

Визначення інвестиційних ресурсів допомогло сформулювати основні цілі, завдання, принципи і функції управління ними, а також вивчити основні концепції, методи й інструменти вирішення поставлених завдань.

Вивчення спеціальної економічної літератури показало, що на даний момент існує багато різних методів та інструментів підвищення ефективності використання наявних інвестиційних ресурсів залежно від конкретних завдань, поставлених у межах підприємства. У даній роботі запропоновано використати на підприємстві найвідоміші методи оптимізації структури капіталу для підвищення рівня рентабельності капіталу як вцілому, так і окремих його видів.

У практичній частині проведено дослідження ТОВ «СК Джон Дір Технології» щодо основних економічних показників його діяльності. Виконаний аналіз економічних показників, джерел залучення і структури

капіталу виявив основні причини фінансових проблем підприємства, можливі резерви оптимізації використання залучених ресурсів та показав необхідність формування на даному підприємстві цілеспрямованої програми по управлінню інвестиційними ресурсами. Діагностика проблем дозволила поставити конкретні цілі й завдання підвищення ефективності діяльності підприємства та вибрати методи для розв'язування поставлених завдань.

У зв'язку із цим сформовано стратегічні заходи, які направлені на підвищення рівня ефективності використання інвестиційних ресурсів на ТОВ «СК Джон Дір Технології» .

Практичне виконання запропонованого стратегічного плану щодо оптимізації використання інвестиційних ресурсів на ТОВ «СК Джон Дір Технології» та впровадження розроблених пропозицій дозволять даному підприємству здійснювати ефективне управління своїм капіталом і покращити економічні результати своєї діяльності.

ГЛОСАРІЙ

1. Амортизаційна політика - це напрямок діяльності, що реалізується через визначений комплекс заходів на макроекономічному та

мікроекономічному рівнях, спрямований на ефективне відновлення основних засобів шляхом встановлення норм амортизаційних відрахувань.

2. Власні інвестиційні ресурси - характеризують обсяг коштів підприємства, які забезпечують його інвестиційну діяльність і належать йому на правах власності.

3. Господарська діяльність - будь-яка діяльність, в тому числі підприємницька, пов'язана з виробництвом, обміном та переробкою матеріальних і нематеріальних благ, що виступають у формі товару.

4. Дебіторська заборгованість - суми, які нараховуються підприємству від покупців за товари або послуги, продані в борг. В балансі підприємства записуються як активи.

5. Економічна система - сукупність усіх видів економічної діяльності людей у процесі їх взаємодії, спрямованої на виробництво, обмін, розподіл споживання товарів і послуг, на регулювання економічної діяльності.

6. Запаси - це продукція виробничо-технічного призначення, споживчі й інші товари, що перебувають на різних стадіях виробництва й обігу, та очікують вступу в процес виробничого або особистого споживання. Запаси складають значну частку оборотних активів на підприємствах.

7. Інвестиції - довготермінові вкладення капіталу в різні сфери та галузі народного господарства всередині країни та за її межами з метою привласнення прибутку.

8. Інвестиційна діяльність - це один з важливих напрямків багатоаспектної діяльності в умовах ринкового оточення.

9. Інвестиційний менеджмент - це професійне управління активами різних цінних паперів (акцій, облігацій та інших цінних паперів) та інших активів (наприклад, нерухомості) з метою досягнення визначених інвестиційних цілей на користь інвесторів.

10. Інвестиційний потенціал - це можливість вкладення капіталу з метою наступного його збільшення або інвестиційні можливості щодо ведення, підтримки чи збереження чого-небудь.

11. Інвестиційний проект - це сукупність поєднаних в одне ціле намірів і практичних дій з метою здійснення інвестиційних вкладень, з метою забезпечення визначених конкретних фінансових, економічних, виробничих і соціальних заходів з метою отримання прибутку.

12. Інвестиційні ресурси - це усі види грошових та інших активів, залучених для здійснення вкладень в об'єкти інвестування.

13. Інвестор - людина чи комерційна установа, яка вкладає гроші та/або інші активи з метою їхнього збереження та примноження.

14. Іноземні інвестиції – всі види цінностей, що вкладаються безпосередньо іноземними інвесторами відповідно до статті 3 цього Закону в об'єкти підприємницької та інші види діяльності з метою одержання прибутку (доходу) або досягнення соціального ефекту.

15. Маркетингова стратегія - це принципові середньо- та довгострокові рішення з відповідними способами та засобами, які визначають орієнтири та спрямовують окремі заходи маркетингу на досягнення поставлених цілей, які охоплюють елементи комплексу маркетингу (продукт, ціну, місце та просування).

16. Матеріальні активи - активи, які можна побачити або доторкнутися до них, мають матеріальну форму.

17. Матеріальні ресурси - являють собою запаси предметів праці, що призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва та адміністративних потреб, і наявність яких є необхідною умовою ритмічної роботи підприємства

18. Нематеріальні ресурси - це немонетарні ресурси, які не мають матеріальної форми та контролюються підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо

він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, адміністративних потреб чи надання в оренду іншим юридичним або фізичним особам.

19. Необоротні активи - це сукупність майнових цінностей, які багаторазово беруть участь у процесі господарської діяльності підприємства.

20. Оборотні активи - грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

21. Оптова торгівля - діяльність по придбанню і відповідному перетворенню товарів для наступної їх реалізації підприємствам роздрібною торгівлі, іншим суб'єктам господарювання.

22. Позикові інвестиційні ресурси - характеризують залучений підприємством капітал в усіх його формах на умовах повернення.

23. Позиковий капітал - грошовий капітал, який надається в позику та приносить власнику дохід у вигляді процентів від позики.

24. Мотиваційна політика - одна з головних складових в кадровій політиці, покликана визначити основні принципи, методи, засоби і форми впливу на мотиви, потреби, інтереси, поведінку і діяльність працівників для досягнення цілей, що стоять перед організацією, в якій вони працюють.

25. Прибуток - 1) частина виторгу, що залишається після відшкодування усіх витрат на виробничу і комерційну діяльність підприємства; 2) чистий дохід від виробничої та комерційної діяльності підприємства; 3) різниця між ціною, за якою продають товар, і витратами на його виробництво. Максимум прибутку - один з поширених критеріїв оптимальності в задачах планування діяльності підприємств. Прибуток повинен стати основним показником оцінки роботи підприємств, оскільки він відображає розмір економічного ефекту.

26. Природні ресурси - це сукупність об'єктів та систем живої та неживої природи, компоненти природного середовища, що оточують

людину, які використовуються в процесі суспільного виробництва для задоволення матеріальних і культурних потреб людини та суспільства.

27. Рентабельність - 1) відносний показник ефективності роботи підприємства, виражений у процентах. У загальній формі він обчислюється як відношення прибутку до витрат; 2) (від лат. *rentabel* - дохідність, прибутковість) показник ефективності виробництва на підприємстві, об'єднаннях та інших ланках народного господарства.

28. Ресурси - все, що можна використати для виробництва благ для задоволення потреб людини.

29. Сільське господарство - галузь економіки, що призначена для забезпечення населення провізією і отримання сировини для промисловості.

30. Собівартість продукції - являє собою грошовий вираз витрат підприємства на виробництво та реалізацію продукції.

31. Період окупності - кількість часу, необхідна для покриття витрат на той чи інший проект або для повернення коштів, вкладених підприємством за рахунок коштів, одержаних в результаті основної діяльності по даному проекту.

32. Трудові ресурси - це частина працездатного населення: чоловіки віком від 18 до 70 років та жінки віком від 18 до 65 років.

33. Фінансова стратегія - у широкому значенні, зокрема на прикладі країни, це довгостроковий курс фінансової політики, розрахований на перспективу і передбачає вирішення великомасштабних завдань, які визначаються економічною та соціальною стратегією.

34. Фінансові ресурси - це кошти, що перебувають у розпорядженні підприємств і призначені для виконання ними певних фінансових зобов'язань.

35. Функціональна стратегія - тип забезпечуючої стратегії у стратегічному наборі, що визначає стратегічну орієнтацію певної функціональної підсистеми управління підприємством, яка забезпечує її досягнення цілей, а також (за наявності взаємопов'язаних обґрунтованих

функціональних стратегій) керованість процесами виконання загальних стратегій та місії фірми.

36. Чистий дохід - це дохід від реалізації товарів (робіт, послуг), розрахований без урахування акцизного податку, мита, податку на додану вартість, інших непрямих податків та зборів.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI зі змінами [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII зі змінами [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
3. Амоша О. І. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення / О. І. Амоша, В. П. Антонюк, А. Ш. Землянкін та ін.; Ін-т економіки промисловості НАН України. Донецьк, 2017. 328 с.
4. Ангелко І.В. Основні джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства в умовах його розвитку / І.В. Ангелко // Молодий вчений. 2015. № 2 (17). 893–897 с.
5. Баєва О.І. Інструменти залучення інвестиційних ресурсів / О.І. Баєва // БИЗНЕС ИНФОРМ. 2019. № 11(1). 5-7 с.
6. Білоног Т. В. Управління інвестиційними проектами промислового підприємства на засадах програмно-цільового методу / Т. В. Білоног // Актуальні проблеми економіки. 2012. №6. 106–110 с.
7. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: [учеб. курс] / И.А. Бланк. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2010. 448 с.
8. Бояринова К. О. Особливості реалізації проектів технологічного забезпечення підприємствами з іноземними інвестиціями [Текст] / К. О. Бояринова, К. А. Каніфольська // Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 19/20. 17–22 с.
9. Боярко І. М. Інвестиційний аналіз : Навч. посіб. / І. М. Боярко, Л. Л. Грищенко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. 400 с.
10. Васильєва Т.А. Проблема формування інвестиційних ресурсів підприємства в трансформаційній економіці / Т.А. Васильєва, О.С. Грищенко // Вісник Української академії банківської справи. 2015. № 2 (19). 86–89 с.

11. Васильчук І. П. Інвестиції бізнесу у сталий розвиток: кращі практики вітчизняних компаній [Текст] / І. П. Васильчук, А. О. Соколов // Інвестиції: практика та досвід. – 2021
12. Гришкевич О. М. Базові імперативи адміністрування публічних інвестицій в умовах секторальної (територіально-галузевої) економічної модернізації [Текст] / О. М. Гришкевич // Формування ринкових відносин в Україні. 2020. № 11. 24–32 с.
13. Дуфенюк О.М. Роль самофінансування підприємств в умовах кризи [Електронний ресурс] / О.М. Дуфенюк, О.В. Самолук. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/20111019/4_dufenyuk.php.
14. Єльнікова Ю. В. Рейтингування регіонів України за рівнем привабливості для відповідальних інвестицій [Текст] / Ю. В. Єльнікова // Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 17/18. 63–68 с.
15. Інвестування: Підручник / В.М. Гриньова, В.О. Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда. – К.: Знання, 2018. 452 с.
16. Касич А. О. Інноваційно-інвестиційні проекти як умова підвищення ефективності системи управління в будівництві [Текст] / А. О. Касич // Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 13/14. 81–85 с.
17. Климова Н.І. Удосконалення механізму формування системи мотивацій виробничого інвестування вітчизняних корпорацій / Н.І. Климова // Вісник університету банківської справи Національного банку України. 2012. № 1 (13). 36–39 с.
18. Коюда В. О. Основи інвестиційного менеджменту : навч. посібник / В. О. Коюда, Т. І. Лепейко, О. П. Коюда. – К.: Кондор, 2008. 340 с.
19. Кравченко М. В. Формування сприятливого інвестиційного середовища в аграрному секторі України [Текст] / М. В. Кравченко // Формування ринкових відносин в Україні. 2020. № 11. 38–46 с.
20. Кравчук О.М. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч. посіб. / О.М. Кравчук, В.П. Лещук. – К.: Центр учбової літератури, 2010. 504 с.

21. Кропивко М. Ф. Теоретичні засади і методичні підходи до формування стратегії управління ефективністю інвестицій фермерського господарства [Текст] / М. Ф. Кропивко, М. І. Кісіль // Економіка АПК. 2021. № 1. 6–14 с.
22. Кухта П. В. Управління інвестиційною діяльністю підприємств України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / П. В. Кухта. – К., 2008. 16 с.
23. Лактіонова О. А. Інвестиційні проекти розвитку управлінського потенціалу [Текст] / О. А. Лактіонова, Р. П. Гуменюк // Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 21/22. 5–8 с.
24. Левицький В.В. Ефективність управління інвестиційною діяльністю підприємства / В.В. Левицький // Вісник ЖДТУ. 2011. № 2 (56). 69–71 с.
25. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Підручник / Т.В. Майорова. – К.: Центр учбової літератури, 2019. 472 с.
26. Маллакурбанова О.А. Аналіз інвестиційного кредитування комерційних банків в Україні / О.А. Маллакурбанова, А.В. Линенко // Збірник наукових праць Харківського інституту банківської справи Університету банківської справи НБУ. 2012. Вип. 1 (12). Ч. 2. 43–47 с.
27. Нікішина О. В. Теоретико-методичні положення щодо комплексної оцінки домінант інвестиційно-інноваційної політики природокористування України [Текст] / О. В. Нікішина // Економіка харчової промисловості. 2020. № 3. 66–80 с.
28. Інвестиції в підприємстві [Текст] / за ред. І. М. Сотник, Л. М. Таранюк // Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст]: підручник / за ред. І. М. Сотник, Л. М. Таранюк. – Суми: Університетська книга, 2018. 255–276 с.
29. Пересада А.А. Проектне фінансування: Підручник / А.А. Пересада, Т.В. Майорова, О.О. Ляхова. – К.: КНЕУ, 2015. 736 с.

30. Пристемський О.С. Самофінансування як основа забезпечення фінансової безпеки підприємства / О.С. Пристемський // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2012. № 4(20). 106-108 с.
31. Саталкіна Л.О. Джерела фінансування інвестиційного портфелю підприємства / Л.О. Саталкіна // Економіка: реалії часу. 2013. № 2 (7). 181–186 с.
32. Тарасенко І. О. Інвестиційні стратегії інноваційної конкурентоспроможності підприємств легкої промисловості та механізми їх реалізації [Текст] / І. О. Тарасенко, Є. С. Несенюк // Економіка та держава. 2020. № 11. 12–18 с.
33. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник / О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2013. 554 с.
34. Турило А. А. Основи управління інноваційним розвитком підприємства: монографія. / А.А . Турило - Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов, 2017. 307 с.
35. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: [навч. посіб.] / О.О. Удалих. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. 292 с.
36. Фоміченко І. П. Інвестиційний аспект розвитку економіки суб'єктів підприємництва України в умовах фінансової глобалізації [Текст] / І. П. Фоміченко, С. О. Баркова // Економічний вісник Донбасу. 2020. № 2. 123–130 с.
37. Хіоні Г. О. Методичні підходи до оцінки потреби інвестицій сільськогосподарського підприємства у нову технологію [Текст] / Г. О. Хіоні // Економіка АПК. 2020. № 10. 118–124 с.
38. Цонков Н. Регулювання економічної діяльності в регіонах як інструмент підвищення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості муніципалітетів [Текст] / Н. Цонков // Журнал європейської економіки. 2020. Т. 19, № 3. 510–520 с.

39. Черненко Л.В. Інвестиційна діяльність підприємств та джерела її фінансування [Електронний ресурс] / Л.В. Черненко. – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/3.2/174.pdf>.

40. Швець І.Б. Оптимізація інвестиційних ресурсів на підприємствах малого бізнесу / І.Б. Швець, А.С. Скрильник // Бізнес Інформ. 2014. № 3. 94–99 с.

41. Явкина М.Г. Концептуальные вопросы в системе управления формированием инвестиционных ресурсов промышленного предприятия / М.Г. Явкина // Экономика и управление: новые вызовы и перспективы. 2011. Т. 1. № 2. 317–323 с.

42. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

43. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

44. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15 травня 2003 року № 755-IV. 435 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/755-15/page>

45. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 1 червня 2000 року № 1775-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1775-14>

46. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

47. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди): Закон України від 15.03.2001, № 2299–III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2299-14>

48. Про холдингові компанії в Україні: Закон України від 15.03.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3528-15>

49. Про акціонерні товариства: Закони України від 17.09.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

50. Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом “єдиного вікна: Закон України від 21.10.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2623-17>

51. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році: Закон України від 7 грудня 2017 року № 2245-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-19>

52. Zhadan T. Current state, main problems and directions of innovative development of fat-and-oil industry resource base in Ukraine. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2017. № 3. Р. 326–335.

53. Аналіз ефективності використання позик міжнародних фінансових організацій на виконання системних та інвестиційних проектів економічного і соціального розвитку України // Бюлетень Рахункової палати України. – К.: Рахункова палата України, 2012. Вип. 6.

54. Баценко Л. М. Модель формування інвестиційного прибутку підприємства / Л. М. Баценко, Р. В. Галенін, В. О. Євченко, В. І. Паливода // Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. 2018. № 1. 132-138 с.

55. Біла І. Держава і підприємницький сектор в Україні: генезис і особливості формування взаємовідносин / І. Біла, Н. Насікан // Соціально-економічні проблеми і держава. 2012. Вип. 2 (7). 16-27 с.

56. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс. — К.: Эльга, Ника Центр, 2006. 552 с.

57. Богоявленська Ю.В. Проектний аналіз : Навч. посібник . — К. : Кондор, 2006. 336 с.

58. Брюховецька Н. Ю. Ресурси і механізми інвестиційно-інноваційного розвитку промислових підприємств України [Електронний ресурс] / Н. Ю. Брюховецька, І. П. Булеєв // Вісник економічної науки України. 2019. № 1. 11-25 с.

59. Бутко М. П. Генезис теорії інвестицій у процесі еволюції економічної думки / М. П. Бутко, С. Ю. Акименко // Інвестиції: практика та досвід. 2012. № 6. 4–10 с.

60. Варналій З. С. Інвестиційна привабливість та інвестиційна безпека України / З. С. Варналій, В. А. Босенко // Бізнес-навігатор. 2019. Вип. 1. 144-148 с.

61. Варналій З.С., Лукашенко А.М. Моніторинг малого підприємництва України (економічні та правові аспекти) / Ін-т приват. права і підприємництва Акад. прав. наук України. – К., 2006. 63 с.

62. Видобора В. В. Інвестиційні ресурси економічного зростання в умовах макроекономічного розбалансування економіки України / В. В. Видобора // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. 2018. Вип. 30 с.

63. Вплив прямих іноземних інвестицій на забезпечення розвитку національної економіки України / Г.О. Харламова // Актуал. пробл. економіки. 2012. N 7. 174-181 с.

64. Герасимова С.В. Роль фінансових посередників в організації інвестиційної діяльності акціонерних товариств / С.В. Герасимова // Фінанси України. 2012. № 4. 103–111 с.

65. Гончаренко О. О. Облік і аудит інвестиційної діяльності: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. – К.: КНЕУ, 2005. 20 с.

66. Гончаров В. М. Інвестиційні ресурси та їх економічне регулювання: монографія / В. М. Гончаров, А. А. Навроцький, О. А. Коломійцев. – Донецьк : «Купріянов», 2006. 202 с.

67. Ковальчук Т. Г. Оцінка сучасного стану залучення іноземних інвестицій в економіку України та їх вплив на подальший економічний розвиток / Т. Г. Ковальчук, В. К. Загарій // Бізнес-навігатор. 2019. Вип. 2. - 13-18 с.

68. Лаглер К. Вплив територіальних кластерів на формування ефективної інвестиційної політикии [Електронний ресурс] / К. Лаглер // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2018. Т. 23, Вип. 8. 48-51 с.

69. Леонов Я. В. Організаційно-економічний механізм інноваційного розвитку підприємств водопостачання : [рукопис дис. на здобут. наук. ступ. к.е.н] / Я. В. Леонов. – Харківська національна академія міського господарства, 2013.

70. Лещук Г. В. Концепція бенчмаркінгу в системі інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів / Г. В. Лещук // Інтелект XXI. 2019. № 2. 100-105 с.